

BROWEN BOOK ONLY

**TEXT CUT WITHIN
THE BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200133

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

K 83
Call No. K46Ma Accession No. K1312
Author శ్రీకాంతం శివారావు.
Title చుట్టెగలద మరొకడు. 1933

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಸಾಜಹಂಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ೧.

ಮಳೆಗಾಲದ ಮಲೆನಾಡು.

(ಹೈದಯಂಗಮವಾದ ಪತ್ತೆದಾರಿ ಕಥೆ)

ಮುನ್ನುಡಿ.

ಪ್ರೊ. ಆರ್. ವಿ. ಜಹಾಗಿರದಾರ್ ಎ. ಏ. (ಆಸನ್)
ಇವರ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಂದಿಗೆ

ಕತೆಗಾರರು

ಶ್ರೀ ದಿವೇಕರ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು (ಸುನೀತ)
ಭದ್ರಾವತಿ.

ಬೆಲೆ ಮೂರಾಣೆ.

ಮುದ್ರಕರು:-

ಶ್ರೀ. ಹೊಸಕೇರಿ ಅಣ್ಣಾ ಚಾರ್ಯರು,
ವಿಜಯ ಮುದ್ರಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ೧೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು
ಚಾ. ವಿ. ವ. ಲಚಲ (೧೯೬೩)
ಎಲ್ಲ ಒಡೆತನವೂ ಕಾಡಲಾಗಿದೆ.

Checked 1965

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀ. ಶಂ. ನಾ. ಜಠಾರ,
ರಾಜಹಂಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ಕಾರ್ಯಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮನೋದಯ

ನಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ರೂಪದಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜಹಂಸವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೇವೆಗೆ ನಿಂತು ೪೦ ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನವು ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾಡೊಳಿಗವನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹುರುಪಿನಿಂದ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ರಾಜಹಂಸದ ವಿಶೇಷಸಂಚಿಕೆ. ಕಳೆದ ವರುಷದಂತೆ ಈ ಸಲವೂ ಆಂಗ್ಲವರ್ಷಾದಿಗೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ವಿಶೇಷಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಡುವ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಡಿಸುವ-ಸಂಕಲ್ಪವಿದೆ. ಇಂದಿನ 'ರಾಜಹಂಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ' ನಮ್ಮ ಸಾಹಸದ ಮೂರನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾದ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಸರಳವಾದ ಸರಸವಾದ - ತಿಳಿವನ್ನೀಯುವ-ಮನವನ್ನು ರಂಜಿಸುವ ಕತೆಗಳನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಅಚ್ಚು ಮೈಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವದು ಮಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯ. ಓದಬೇಕೆಂಬವರಿಗೆ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದ ಕಾಲ, ಇದ್ದರೂ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತುಟ್ಟಿಯೆನಿಸುವ ಕಾಲ, ಇಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಹೀನ ಕಾಲ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಕುದುರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಮೃತದೊಟ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವದೆ ನಮ್ಮ ಗುರಿ. ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಹೂವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲದ ಮಲೆನಾಡು ಹೊರಬಂದದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಜನತೆಯ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕಾಶನದ ಕಾಲವನ್ನು ನಿಯಮಿತಗೊಳಿಸುವೆವು.

ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಯಾರ ಉಪಕಾರ? ಎಲ್ಲರದು ಎಲ್ಲರಿಗೆ. ಕತೆಗಾರರಂತೆ ನಾವೂ ಶ್ರೀ. ದೀನೇಕರ ಕೃಷ್ಣರಾಯರನ್ನು ಸೊಂಪಾದ ಕತೆಯನ್ನಿತ್ತುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರೊ. ಜಹಾಂಗೀರದಾರ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನಮಿಸುವೆವು.

ನಾಡಹಬ್ಬದ ಮೊದಲದಿನ }
 ಚಾ. ವಿ. ವ. ೨೫೮ }
 ತಾ|| ೨೦-೯-೧೯೩೩. }

ಶಂ. ವಾ. ಜಠಾರ.
 ರಾಜಹಂಸ ಕಾರ್ಯಾಲಯ
 ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ವ್ಯಾವೋಹಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗವು ದಿನಕ್ರಮೇಣ, ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ, ಉದಾಸೀನ ಹೊಂದುತ್ತಲಿದೆ.

ಅಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಶೆಕೆತದಿಂದಲೋ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೋ, ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ, ಶಹರ (ನಗರ) ಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಇಂದಿನ ತರುಣರಿಗೆ- ಹಳ್ಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕಂಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವದೂ, ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತಾತ್ವಿಕ-“ಹಕ್ಸಲೆ” (Huxley) ಯು ಅಂದಂತೆ- ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನರು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ-ಬಳಲುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅನಿವಾರ್ಯ ರೋಗವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದ, ನರಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಾವು ಮಾತ್ರ, ಸುಖ-ಸಂತೋಷದ-ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ತಲಪಿದು, ಅನ್ಯಾಯವಾದದ್ದು.

ನಗರನಿವಾಸವೇ-ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಸರ್ವಸ್ವವೆಂದು ಹೆಲುವಿ-ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ-ಇರುವ ಅವರ ಅನಾದರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲುನನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದೇ-ಈ ಪುಟ್ಟ ಕತೆಯ ಜೀವಾಳ.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವಿರದಿದ್ದರೂ, ಅಂತಃಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ, ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಕತೆಯ-ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ, ಕೂಡಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಕತೆಯಬಗೆ-ಸದಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟ ನನ್ನ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ, ಮ| ರಾ| ಕೆ. ರಂಗಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ಇನ್ನಿತರ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೂ, ನನ್ನ ಮನಸಾ ವಂದನೆಗಳು.

ಕತೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಲೋಪ ಪಡಿಸಿ-ಉತ್ತಮ ಜನಕವಾದ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ಪರಮಪೂಜ್ಯ, ಮ| ರಾ| ಪ್ರೊ. ಜಹಾಗೀರದಾರ್ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಮುದ್ರಣ, ಪ್ರಕಟಣೆ, ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ, ಮ| ರಾ| ಶಂ. ವಾ. ಜಠಾರವರಿಗೂ, ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

೮-೯-೩೩ }

ಸಜ್ಜನ ಸೇವಕ,
ಕೃ. ವೆಂ. ದಿವೇಕರ.
ಭದ್ರಾವತಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಈ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುವದೆಂದಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವೇ ಎನ್ನಿಸಿದೆ. ಸಕಲರಿಗೂ ಸರಸವೆನ್ನಿಸುವಂತಹ ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಸುಲಭವೆನ್ನಿಸುವಂತಹ ಸರಳ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವದೇ ಈ ರಾಜಹಂಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪಂಡಿತ-ಪಾಮರ ಭೇದವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ'ರೆಂದು ಹೆಸರುಗೆಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೆಂದಿದ್ದ ನಾನು ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವದೆಂತು? ಆದರೂ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನ. ಗ್ರಂಥವು ಯಾವ ಮಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದುದಾದರೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದವರೆಂಬ ಸಮಾಧಾನ. "ನಾನು ಸಾಹಿತಿಯಲ್ಲ, ಏನೋ ಅಂತಃಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಬರೆದಿರುವೆ" ಎಂದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದೆ ನಮ್ಮಂತಹರದಾದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯ ಪಲ್ಲವಿ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ-ಪಾಮರಭೇದವಿಲ್ಲ, ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇನು? ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲೆಂದೋ? ಇಲ್ಲವೆ ಪಾಮರ-ಮನಸ್ಸಿನ ರಂಜನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೋ? ಹೀಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ಪಂಡಿತರಲ್ಲ, ಅರಣ್ಯ ಪಂಡಿತರು; ಅವರಿಗೆ ಮಾನವ-ವ್ಯವಹಾರದ, ಮನುಷ್ಯನ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ತಳಹದಿಯಾದ ಸಮಾಜದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಸಂಗತಿ-ಸಂನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ- ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಪಾಮರರ ಮನೋರಂಜನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ— ಆ ವೃತ್ತಿಗೂ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ-ಪಾಮರರ ಭೇದವಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಿಕಟವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು. ಪಂಡಿತರಂತೆ ಪಾಮರರಿಗೂ ಜೀವನವಿದೆ. ಅದೇಕೆ? ಜೀವನದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಮರರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ದೊಡ್ಡದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೂಡ ಪಾಮರರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ರಾಮ-ನಲ-ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರ ಗೊಡವೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಸಾರಿಗನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಕಳೆದು ಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳಿಗಿಂತ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ? 'ಕೊಳೆ ಗಾಲ'ದ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗಿಂತ 'ಮಳೆಗಾಲದ ಮಲೆನಾಡು' ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದಲ್ಲವೆ? ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಓದಿ, ಕೇಳಿ, ಹಾಡಿ, ಕುಣಿದರೂ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅಜ್ಜಾನವು ಆಳಿದಿಲ್ಲ, ಬಡತನವು ಬತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದೇಕೆ? ದುರ್ಗುಣಗಳ ಪರಿವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆ ಅಜ್ಜಾನ, ಆ ಬಡತನ ಬೆಳೆದಿವೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿವೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ತನ್ನ ದಾರಿಯ 'ಪತ್ತೆ' ತಪ್ಪಿದೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ. ಶ್ರೀ. ದಿವೇಕರ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಕತೆಯು ಅಂತಹ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ 'ಪತ್ತೆದಾರಿ' ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ. "ಅಪ್ಪಾರಾ ಏನ ಬೇಡ ಬುದ್ಧಿ, ಕೇಲೆಣ್ಣೆಗೆ ನಾಕಾಣ್" ಎಂದು "ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮೀ ಎಟ್ಟಾಣಿಯ" ಎನ್ನುವ ಕೇಳನದ ಕಂಗಾಲತನದ ಚುರುಕನಾದ ಸಿದ್ಧನಂತಹ ಹಳ್ಳಿಯವನನ್ನೂ, "ಕತ್ತಲಾದ್ದರಿಂದ ಕೋಣನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಸರಿ ಎನ್ನಿಸಿತು." ಎನ್ನುವ ನಾಗರಿಕನನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜದ ಅರಿಕೆಯಿದೆ, ಗುಟ್ಟು ಗೊತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಬಹುಜನರಿಗೆ ಅವರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನಯ ವಿಲ್ಲ, ಶಬ್ದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಗಾಗ ತೋರಿದರೂ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯ ಉದ್ದೇಶವೆ ಆ ನ್ಯೂನತೆಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಶ್ರೀ. ದಿವೇಕರರು ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವಕರಾ

ಗಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ಇವರ ಅಂತಃಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಬೆಳಕು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಸರಿಸಬಹುದೆಂದು ನಂಬುವ ಧೈರ್ಯವಿದೆ ನನಗೆ. ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ ಸದ್ಯದ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಸದುದ್ದೇಶವು ಸಫಲವಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಡಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಂತಾಗುವದು.

ಮಾಳಮಡಿ, ಧಾರವಾಡ }
 ೨೧-೯-೩೩

ಆರ್. ವಿ. ಜಾಗಿರದಾರ.

ಮಳೆಗಾಲದ ಮಲೆನಾಡು

ಬೆಳಗಿನ ಉಪಹಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ನನ್ನ ಬರೆವೋದುವ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಶಾಮನು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಕಸಗೂಡಿಸಿ ಜೊಕ್ಕುಟಪಡಿಸಿದ್ದನು. ಅಂಜೇ ಜವಾನನು ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದಿನ ಚರಿ. ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ, ಲಕ್ಕೋಟಿಗಳು ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುವ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಸುಖಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಧೂಮ್ರಪಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನು ತೆರೆದೆನು. ಅದು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ತವರೂರಿನಿಂದ ಬರೆದ ಕಾಗದವಿದ್ದಿತು. ಕಾಗದದಲ್ಲಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ-

ಕುಶಲ

ಶ್ರೀರಾಮ

ಹಲಸೂರು

ತಾ.....

ಪ್ರಿಯರಿಗೆ- ತಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯು ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳು. ಸಾಂಪ್ರತ, ತರುವಾಯ.

ತಾವು ಬರೆದ ಕಾಗದವು ತಲುಪಿತು, ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಿಳಿಯಿತು. ತಮಗೆ ದಸರೆಯ ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನು ಓದಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಆಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ, ನಗರವಾಸಿಗಳಾದ ನಿಮಗೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರವಾಸವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಜಾರುಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಸ್ವಾಗತ, ಮನ್ನಣೆ, ಉಪಚಾರಗಳು, ಮಿಕ್ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯೂ ಆಗಲಾರವೆಂಬುದು ಖಂಡಿತ.

ತಿ. ನಂಜಣ್ಣನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಆಗಮನವನ್ನೇ ಆತುರದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಚಿ. ವಾಸುದೇವನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ದ್ದಾನೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ

ತಮ್ಮ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಾನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ದಸರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತ ಬರಬೇಕು. ಈ ನನ್ನ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿರಿ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಕಾಗದ ಬರೆಯಿರಿ. ಬರುವಾಗ್ಗೆ ವಾಸುದೇವನಿಗೋಸ್ಕರ ಏನಾದರೂ ಆಟಕೆ, ತಿಂಡಿ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಇಂತೀ ವಿನಂತಿ.

ತಮ್ಮ ಗೃಹಿಣಿ.
 “ವತ್ಸಲೆ”

ಹಲಸೂರು ಶಿವಮೊಗೆ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ಗ್ರಾಮ. ಒಂದು ಅಂಜೀ ಕಚೇರಿ, ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಜೀಸಾಯವೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಜೀವನವಿದ್ದದರಿಂದಲೋ, ವ್ಯಾಪಾರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರದ್ದದರಿಂದಲೋ ಸರಕಾರದವರು ಆ ಊರಿಗೆ ರಾಜಮಾರ್ಗದ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ತವರೂರು ಅದೇ ಹಲಸೂರು. ನನ್ನ ಮದುವೆಯು, ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿಯೇ ನೆರವೇರಿದ್ದರಿಂದ, ಇದುವರೆಗೂ ನನ್ನ ಶ್ವಶುರಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಯೋಗವು ಬಂದಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ್ಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಮಾವನು ಪರಲೋಕವನ್ನೈದಿದನು. “ನಮ್ಮವರಿ”ಗೆ ಮಮತೆಯಿಂದ ನೋಡುವರಿಬ್ಬರು ಅಣ್ಣಂದಿರಿರುವರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರು ನಂಜಪ್ಪ. ಅವರು ಪುಣೆಯ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದು ಕೊನೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಂತದ ಜಮೀನು ತೋಟಪಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದದರಿಂದ, ಸರಕಾರದ ನವಕರಿಗಾಗಿ ಹವಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ತಮ್ಮನ ಹೆಸರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ. ಗುಪ್ತ ಪೋಲೀಸ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಹುದ್ದೆದಾರಿಯ ಕೆಲಸವಿದೆ.

* * * * *

ಈಗಿಂಟು ದಿನಗಳ ಮೊದಲು ಹಲಸೂರಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು “ನಮ್ಮವರು” ಪತ್ರಮೂಲಕ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಚಿಕ್ಕಂ

ದಿನಿಂದಲೂ ಬೆಂಗಳೂರ ನಿವಾಸಿಯಾದ ನನಗೆ- ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಆ ದರಿದ್ರ ಪ್ರವಾಸವು ಸರಿದೋರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ, ವೊಳಕಾಲವರೆಗೂ ಹೂತುಹೋಗುವ ಆ ಕೆಸರು, ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು ಕೊಳ್ಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಊರು, ಒಂದರ ಮುಂದೊಂದು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬೆನ್ನು ಎದುರಾಗಿ ಅಸಂಬದ್ಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಆ ಊರ ಮನೆಗಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ಸೆಬೆದು ನಿಂತರೆ ತಲೆಗೆ ತಗಲುವ ಆ ಮನೆಯ ಚಪ್ಪರ, ಒರಗಿ ಕೂತರೆ ಬೆನ್ನೇ ಡೂಗು ಹಾಯಿಸುವ ಆ ಮನೆಯ ಅಂಕು ಡೊಂಕು ಗೋಡೆ, ಮಲಗಿದರೆ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ಗಾಸಿಮಾಡುವ ಆ ತಗ್ಗುಬ್ಬು ನೆಲ, ಎಲೆಯಡಿಕೆ ತಂಬಾಕ ಜಗಿದು ಬಾಯಿ ಇಟ್ಟು ಉಗ್ಗುಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಕಿಡಿಕೆ, ಮನೆಯ ಹಿಂದು ಮುಂದೆ ಇರುವ ಅಂಗಳವಾದರೂ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿದೆಯೆನ್ನ ಬೇಕೋ ! ಇಲ್ಲ, ಅದರ ಕೃತ್ರಿಮ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಬೇರೆ. ಆ ಮನೆಯ ಮುಂದಂಗಳದಲ್ಲಾದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದನಕರುಗಳು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹಾಕಿದ ಸಗಣೆ, ಒಂದು ಗೋಡೆ ಪಕ್ಕದಂಗಳದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರು ಸುರಿಸಿದ ಎಲೆಯಡಿಕೆ ತಂಬಾಕದ ಉಗಳಿನ ವೃಷ್ಟಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರಿಕನು ಅವಸರವಸರದಿಂದೊಗೆದ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕೇಶರಾಶಿ, ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಮಾಡಿರುವ ಹೇಸಿಕೆ, ಇಂಥ ಕೃತ್ರಿಮ ಸೊಬಗುಳ್ಳ ಸೌಂದರ್ಯದ ನಿವಾಸವು, ಬೆಂಗಳೂರು ಹೈಗ್ರಾವುಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಬಂಗ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿಬರುವದೆಂತು? ದಸರೆಯ ರಜಾದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವದು ಹೇಗೆ? ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದಲೆ ನನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಗೆ ದಸರೆಯ ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲಸೂರಿಗೆ ಬರಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದೆನು.

ಅದರ ಮಾರುತ್ಕರವೆಂದು, ದಸರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬರಲೇಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ಯಾಚನೆಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾರಮಾಡುವದು ನನ್ನಿಂದಾಗಿಲಿಲ್ಲ.

ಬರೆದೆ ಒಂದು ಕಾಗದ. ಮಾರನೇ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದ ರೈಲಿ ನಿಂದಲೇ ಹಲಸೂರಿಗೆ ಬರಲು, ಹೊರಡುವೆನೆಂದು ಅಭಿವಚನವನ್ನಿತ್ತೆ “ನಮ್ಮವರಿಗೆ.”

× × × × × ×

ಹಲಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬೀರೂರಿಗೆ ಬಂದು ಅರಸಾಲು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಲೈನಿನ ಮೇಲಿರುವ ಬಿದಿರೆ ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಸ್ಟೇಷನಿಗೇ ಇಳಿಯಬೇಕು.

ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಘಂಟೆಗೆ ಹೊರಡುವ ಪೂನಾ ಮೇಲಿನಿಂದ ಬೀರೂರಿಗೆ ಹೊರಟೆ. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಸೂಟು ಕೇಸ್, ಒಂದು ಮಾಟಾದ ಬೆಡ್ಡಿಂಗ್. ಕಾರ್ತೀಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ತರಲೇಬೇಕಾದ ಗಂಗೋದಕದ ಕಲಶದಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಒಯ್ಯಬೇಕಾದ ತರಕಾರಿ ಬುಟ್ಟಿಯೂ ಇದ್ದಿತು. ಕಾಫಿ ತುಂಬಿದ ಧರ್ಮಾಫ್ಲ್ಯಾಸ್ಟು ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೆ. ಚಿಕ್ಕ ವಾಸುದೇವನಿಗೋಸ್ಕರ ಗ್ಲಾಸ್ಕೋ ಬಿಸ್ಕತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ಗಲಾಟೆಯಿರದ್ದರಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಆರೂ ಕಾಲು ಘಂಟೆಗೆ ಬಿದಿರೆ ಸ್ಟೇಷನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬಂಡಿ ಬಂದು ತಲುಪಿತು. ಸಾಮಾನು ಕೆಳಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಅಸಾಮಿಯು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು-

“ಬೆಂಗಳೂರಿಂದಾ ಕಿಸವಪ್ಪ (ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕೇಶವನ್) ಅನ್ನೋರ್ಯಾರ್ ಬಂದಾಪ್ರೇನು ಬುದ್ಧೀ” ಎಂದ.

“ಹೌದಯ್ಯ ನಾನೇ; ಹಲಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ; ಜಮೀನದಾರ ನಂಜಪ್ಪನವರು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆನಯ್ಯ ನಿನ್ನನ್ನು?”

“ಊ ಬುದ್ಧೀ, ನೀವು ರೈಲಿನಿಂದ ಬಂದದ್ದು ನೋಡಿ, ಎತ್ತಿನ ಗಾಡೀ ಕಟಕೊಂಡು ಹಲಸೂರು ಹೊಳೆ ದಂಡೆಗುಂಟಾ ತಂದು ಬಿಡು ಅಂತಾ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟವೆ ಧನೇರು”

“ಹಲಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಹೊಳೆ ದಾಟಬೇಕೇನಯ್ಯಾ”?

“ಹೌದು ಬುದ್ಧಿ ಬಿದ್ರೆಯಿಂದಾ ಹೋದ್ರೆ ಭದ್ರಾ ಹೊಳೆ ದಾಟ ಬೇಕಾದ್ದು ಶಿವನೊಗ್ಗೆಯಿಂದಾ ಬಂದ್ರೆ ತುಂಗಾ ಹೊಳೆ ದಾಟಬೇಕಾದ್ದು.”

ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯ ಸ್ತವಾಸವಲ್ಲದೆ- ಹರಗೋಲಿನ ಸಹವಾಸವೊಂದಿದೆ ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡೆ.

“ಸಿನ್ನ ಹೆಸರೇನಯ್ಯ?”

“ಸಿದ್ಧಾ, ಬುದ್ಧಿ”

“ಇಲ್ಲಿ ಹೋಟೆಲೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?”

“ಇಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ, ಈ ಹಳ್ಳಿಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂದಾತು, ಹಲಸೂರಿಗೊತ್ತ ದಾರ್ಯಗ, ನಾಗೊಳ್ಳಿ ಅಂತಾ ಒಂದು ಊರು ಐಯ್ಯೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಉಡಪೇರವನು ಹೋಟೆಲಿಟ್ಟಾವ್ವೆ.”

“ಸರಿ, ಗಾಡೀ ತಗೊಂಡು ಬಾಪ್ಪ ಹೊರಡೊಣ.”

“ಆಗಲಿ ಬುದ್ಧಿ” ಎಂದು ಗಾಡೀ ತರುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ ಸಿದ್ಧ.

ಇನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗ ಹಲಸೂರಿಗೆ ತಲುಪಬಹುದು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕರೆ, ನನ್ನ ಗತಿ ಏನಾದೀತು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತು. ಬಹಳೇ ಬೇಜಾರಾದ್ದರಿಂದ ಸೂಟಕೇಸಿನಿಂದ, “ವರ್ಡ್ಸ್ ವರ್ಥ” ಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹವಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನು ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ದೂರ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು.

“ಯಾಕಪ್ಪ, ಗಾಡೀ ತರೋಲ್ಲವೆ?” ನಾನೆಂದೆ.

“ಉ, ಸ್ವಾಮಿ, ತರತಿನಿ. ಕೀಲೆಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಾ, ಮದ್ಯಾನ ಎರಡು ಘಂಟೆಮಟಾ ಉಪವಾಸಯಿರಬೇಕು. ಒಸಿಕಳ್ಳೆಪೂರಿ, ಮೂರು ಕಾಸು ಬೀಡಿ ತೆಗನ್ನಾನಂತಿದ್ದೆ” ಎಂದು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಲೆ ತುರುಸುತ್ತ ವಿಲಕ್ಷಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಹತ್ತಿದನು. ಇದೇನೋ ಕಾಂಚಾನ ತೆಗೆಯಬೇಕಾದ ಸಮಯವೆಂದುಕೊಂಡು, ಪರ್ಸನ್ನು (ಹಮ್ಮಿಣಿ) ಜೇಬಿನಿಂದೀಚೆ ತೆಗೆದು-

“ಎಷ್ಟಾಗಬೇಕಯ್ಯಾ ನಿನಗೆ-ಖರ್ಚಿಗೆ?”

“ಅಪ್ಪಾರಾ ಏನು ಬೇಡ ಬುದ್ದಿ ಕೇಲೆಣ್ಣಿಗೆ ನಾಕಾಣೆ”

“ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಲ ಹೇಳಯ್ಯಾ”

“ಅದೇ ಮತ್ತೇ” ಎಂದು ನನಗಿಂತರವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಕೂಗಿ, “ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ಎಟ್ಟಾಣಿಯ” ಎಂದು ನುಡಿದ ಸಿದ್ದ. ಚಿಲ್ಲರಯಿರಲಿಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಅವನ ಕೈಗೆ.

“ಲೋ ಜಾಗ್ರತೆ ಗಾಡೀ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ”

“ಆಗಲಿ ಬುದ್ದಿ!” ಎಂದವನೇ ಓಡಿದನು.

ಬೆಳಗಿನ ಉಪಹಾರದ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ವಾಸುದೇವ ನಿಗೋಸ್ಕರ ತಂದ ಬಿಸ್ಕುತ್ತಿನ ಮೇಲೆಯೇ ನಡಿಸಿದ ದಾಳಿ. ಧರ್ಮಾ ಫ್ಲಾಸ್ಟಿನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಫಿಯನ್ನು ರವಷ್ಟು, ಅರಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಉಪಾಯ ವಿಲ್ಲೆಂದು ಕುಡಿದು ಹಸಿವೆಯಾಗಿರದಿದ್ದರೂ--ಉಪಹಾರದ ತಲು ಬನ್ನು ಪೂರಯಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಗಾಡಿ ಬರುವ ವರೆಗೂ ಓದೋಣವೆಂದು ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ಥನ ಕಾವ್ಯವನ್ನವಲೋಕಿಸ ತೊಡಗಿದೆ, ಗಂಟೆ ಎಂಟಾಯ್ತು, ಒಂಬತ್ತಾಯ್ತು, ಹತ್ತಾಯ್ತು- ಇನ್ನೂ ಸಿದ್ದನು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ, ಸ್ಲ್ಯಾಟ್‌ಫಾರ್ಮಿನ ಮೇಲೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದೆ.

ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ್ತು ಹೂಡಿದ್ದ ಬೋಳು ಗಾಡಿಯೊಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಂಡೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಇಂಥ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನೇ ವಿನಾ ಆರೋಹಣವನ್ನೆಂದೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತಂಥ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು. ಗಾಡಿಯು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿತು; ನೋಡಿದೆ- ಒಂದು ಕಡೆ ಕೋಣ, ಒಂದು ಕಡೆ ಎತ್ತು ಹೂಡಿದ್ದ ಗಾಡಿಗೆ.

“ಏನಯ್ಯ ಒಂದು ಕಡೆ ಎತ್ತು ಒಂದು ಕಡೆ ಕೋಣ ಹೂಡಿದೆಯೇ?” ಎಂದು ನುಡಿದೆ ಸಿದ್ದನಿಗೆ.

“ಎನು ಮಾಡಲಿ ಬುದ್ಧಿ, ಜೊತೆಗೆ ಎತ್ತು ಎಲ್ಲೊ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿತು”. “ಹುಡುಕಿ, ಹುಡುಕಿ ಬೆಜಾರಾಯ್ತು ಕಡಿಗೆ ಒಡ್ಡರ ಗಂಗ ಪ್ಪನ್ ತಾವು ಹೋಗಿ ನೀವು ಕೊಟ್ಟು ೧ ರೂಪಾಯಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಟಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ ಈ ಕೋಣಾ.”

“ಬೇಷ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಈ ಬೋಳು ಗಾಡಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಯಮಧರ್ಮನಂತೆ ಕೋಣದ ಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊ, ನಾನು ಪರಶಿವನಂತೆ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನೇರುವೆ” ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯಸ್ವರದಿಂದ ನಾನು ನುಡಿದೆನು.

“ಸೈ, ಬಿಡಿ, ಅದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣನ ಮೂಗದಾರ (ಮುಗದಾಣದ ಹುರಿ) ನನ್ನ ಕೈಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೋಣಣ್ಣನ ಮೂಗದಾರ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿಲ್ಲ. ಅಂದ್ರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸವನೇ ದಾರೀ ನಡದೇವು ಇಲ್ಲೇ ಹೊದ್ರೆ ಪೂರಾ ಪಿಕಲಾಟ” ಎಂದು ವಿಕಟಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನುಡಿದನು. ಏನೋ ತಮಾಷೆಗೆಂದು ನಾನೊಂದು ಮಾತೆತ್ತಿದರೆ, ನನ್ನ ತಲೆಮೆಟ್ಟಿ ಹಾರಿ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದ ಸಿದ್ಧನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನಿವಾರ ಕ್ರೋಧವೂ, ಹಾಸ್ಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು.

“ಲೋ ಈ ಬಸವಣ್ಣ, ಕೋಣಣ್ಣನ ಸಹವಾಸವೇ ಬೇಡ, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಬಿಡು. ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ನಡ್ಡೋದೆ ಸರಿಕಾಣುತ್ತೆ. ಜಾಗ್ರತೆ ಊರನಾದರೂ ಸೇರೇವು” ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿಯೇ ನುಡಿದೆನು.

“ಕೋಪಿಸಿಕೋ ಬೇಡಿ ಸ್ವಾಮೀ, ಏನೋ ತಮಾಷೆಮಾಡಿದ್ದಿ ಅಂತಾ. ಆ ಕೆಸರ ದಾರ್ಯಗ, ಈ ಕೋಣ, ಎತ್ತು, ಗಂಟೆಗೊಂದು ಮೈಲಿನಾರ ನಡದಾವು ನಿಮ್ಮ ಕಡಿಂದಾ ಗಂಟೆಗೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆನೂ ಕೀಳಾಕಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಬಹು ನಮ್ರವಾಗಿ ನುಡಿದು ನನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನನಗಾದರೂ ಬೇರೆ ವಿಧಿಯೇ ಇರದ್ದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಹೊರಟೆನು ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ.

ಆ ಮಲ್ಲಾಡಿನ ಶೀತ ಹವೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಚಳಿಯಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಒಂದು ಸಿಗರೇಟನ್ನಾದರೂ ಸೇದೋಣವೆಂದು ಟೆನ್ನಿಸಿಂವ ಒಂದು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿದೆನು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನಾದರೂ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ಕಚ್ಚಿ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದನು.

“ನನಗೊಂದು ಕೊಡಿ ಬುದ್ಧಿ ಚಿಗರಿಟ್ಟಾ” ಎಂದು ಆಶೆಬುರು ಕುತನದಿಂದ, ತೋರಬಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಿಗರೇಟಿನ ಚಿನ್ನಮಾಡಿ, ಸೊಟ್ಟು ಮುಖದಿಂದ ನನ್ನ ನೋಡಿದನು. “ಇನ್ನು ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಿಗರೇಟು ಕೇಳಬೇಡಪ್ಪ” ಎಂದು ಒಂದು ಸಿಗರೇಟ ಕೊಟ್ಟಿ ಅವನಿಗೆ. ಬೆಂಕಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲ ಜೇಬನ್ನು ತಡವರಿಸಿ ನೋಡಿದೆ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಶನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧನಾದರೂ ಎಂಥ ವಸ್ತಾದ, ನಾನಿರುವೆನೆಂದು. ಒಂದು ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸಹ ತಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಅಯ್ಯಾ ಬೆಂಕಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವೇಶನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಹೋಯಿತು. ಮುಂದೆ ಯಾರಾದರೂ ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಿಗರೇಟ ಹೊತ್ತಿಸೋಣ, ಜಾಗ್ರತೆ ಗಾಡಿಹೊಡಿ.”

“ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮೀ ಈ ಕೆಸರ ದಾರ್ಯಾಗ ಯಾರಬರ್ತಾವ್ರೆ, ನಮ್ಮ ನ್ನೆದುರುಗೊಳ್ಳೋಕೆ. ಈಗಾ ಸರನೇ ಓಡತಾ ಹೋಗಿ ತಗಂಬತ್ತೀನಿ ಕಡ್ಡೀನಾ. ನೀವು ರವೂಟು ಗಾಡೀನಾ ಹೊಡಿತಾ ಇರ್ತೀ.” ಎಂದವನೇ ಮುಗದಾಣದ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಟೆನ್ನನೆ ಹಾರಿ ಓಡತೊಡಗಿದ.

ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಟುಹೋದ ಸಿದ್ಧ ಕಡ್ಡಿ ತರುವದಕ್ಕೆ. ನಾನು ಗಾಡಿಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಸಾರಥಿತ್ವವು ನನ್ನ ಕಡೆಯಿರುವದೆಂಬದು ಆ ಕೋಣಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯತೋ ಏನೋ ಹೋಗಹೋಗುತ್ತ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಸರದ್ದ

ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆಳಗೆ ಕೂಡಹತ್ತಿತು. ಇದೇನೋ ಅನರ್ಥವಾಗುವದೆಂದು ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿಕೊಂಡೆ. ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತ ಕೋಣವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವದಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ವೃಥಾವಾಯಿತು. ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲವನ್ನು ಅದ್ದಿ ಜಾಡಿಸುತ್ತ, ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಮೆಲೆಕಾಡಿಸುತ್ತ, ಕೋಣವು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕುಳಿತೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಏನು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ನನಗಾದ ವಿರಾಶಿ, ಸಂತಾಪ, ಉದ್ವೇಗವನ್ನು! ಕಾಲದ ಬೆಲೆಯೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಂಬ ಜನರ ಮೂಢತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರವುಂಟಾಯಿತು. ಒಂದು ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ಮೈಲಿ ದೂರ ಓಡಬೇಕೆ ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧ! ಯೋಚನೆಗಳು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದವು:-

“ನನ್ನಂತೆಯೇ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನಾಂಗವನ್ನಷ್ಟೇ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನಷ್ಟೇ ಭೋಗಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸದಾ ಸುಖಾಭಿಲಾಷಿಗಳಾದ ಮಾನವರನೇಕರಿಗೆ, ಇಂಥ ಮಳೆಗಾಲದ ಮಲ್ಲಾಡಿನ ಪ್ರವಾಸ ಪ್ರಸಂಗವು ಇದಕ್ಕೂ ಕಲ್ಪನಾ ತೀತ ದುರ್ಧರ ಪ್ರಸಂಗವು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬರಲಾರದೇ ಇರದು. ಈ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗಪ್ರವೃತ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಮಗನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ “ಈ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಮಲೆನಾಡೆ” ಇಂದ್ರನ ನಂದನವನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕೊರತೆಯು ತುಂಬಿಬರುವದು ಹೇಗೆ? ಕಲ್ಪನಾಮಾತ್ರದಿಂದ ತುಂಬಿ ಬರುವದೇ? ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ನ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಿಂದ ಕೈಗೂಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಗತಿಪರ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಶ ದೊರಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗ್ರಾಮಸಂಘಟನೆ, ಸಕ್ತಿಶಿಕ್ಷಣ ಮೊದಲಾದವು ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು.” ಹೀಗೆ ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬಿಯಂತೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದುಹೋದವು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧ ಬೆಂಕಿ ವೆಟ್ಟಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ.

“ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇವತ್ತೆ ಬಂದೆ ಮಹಾರಾಯಾ, ನಿನಗೆ ನೋಳಕ್ಕೆಯಿಂದ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತೇನೆ. ಕೋಣ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಹಾದಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ರವಷ್ಟು ರಮಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸು” ನಾನೆಂದೆ.

“ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ ಬಂಡೀ ಏರಿ ಕುಂತೋಳ್ಳಿ. ಈಗ ಮೋಟು ಓಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ ಹೊಡಿತೇನ್ನಿ ಗಾಡೀನಾ” ಎಂದವನೇ ಕುಳಿತ ಕೋಣದ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹೊಡೆದೆಬ್ಬಿಸಿ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೂರಕಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ! ಕೋಣ ಎತ್ತುಗಳು ಸರ ಸರ ದಾರೀ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

“ನಾಗೊಳ್ಳಿಯು: ಎಷ್ಟು ದೂರ ಇವೇಯಯ್ಯಾ ಇನ್ನಾ” ಸಿಗ ರೇಟು ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತ “ಅಲ್ಲಿಯ ಹೋಟೆಲು ಚೆನ್ನಾ ಗಿದೆಯೇ” ನಾನೆಂದೆ.

“ಇನ್ನ ಎರ್ದೇ ಮೈಲಿ ಆಯ್ತೆ ಸ್ವಾಮೀ, ಒಬ್ಬ ಉಡಪೇರ ವನು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹೋಟೆಲಿಟ್ಟವನೆ. ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಒಳ್ಳೇ ಫಷ್ಟುಕಳಾಸ ಮಾಡತಾವ್ನೆ.”

“ಯಾಕೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ?”

“ಅಂದೊಂದು ಮಾತ್ಪೇರೆ ಬುದ್ಧಿ” ಎಂದು ಮುಖ ತಿರಿಗಿಸಿ “ಅವನು, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರ ವಮ್ಮನ್ನಾ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ನೆ.”

ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಲಾಭಪಡಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವನೆಂ ದೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ಸವಿನಗೆ ಮಾತಾ ಡುತ್ತ ನಾಗೊಳ್ಳಿಗೆ ತಲುಪಿದೆವು. ಹೋಟೆಲಿನವರೆಗೂ ಕೋಣಹೂ ಡಿದ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಉಪಹಾರಗೃಹವು ಎದುರಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಸಿದ್ದ ನಿಗೆ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹಾದಿಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು.

“ಲಕ್ಷ್ಮೀವೆಂಕಟೇಶ ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರ”ವೆಂದು ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಸವರಿದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಬರೆದಿರುವದು ಕಂಡೆ. ಮಂದಿರವಾದರೂ ಕಬ್ಬಿನ ಗರಿಯ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೆಂಚು ಮೇಜಿನ ವ್ಯವ ಸ್ಥೆಯು ಇನ್ನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲಾದ್ದರಿಂದ, ಎರಡು ಒಡಕ ಡಬ್ಬಿಯ ಮೇಲಿ

ರುವ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಿಂಡಿ ತಿಂದ ನಂತರ, ಒಗೆದ ಎಂಜಲೆಲೆಗಳು ಗಾಳಿಗೆ ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತು ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗದೆ ಹೊರಗೇ ನಿಂತಿದ್ದೆನು.

“ಲಾ, ಮಾಣೀ ಈ ನಮ್ಮ ರಾಯರು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಬಂದವ್ರೆ, ನಮಿಗೆ ಕೊಡೊಂತ ಕಾಫಿ ಇವರಿಗೆ ಸೇರದು, ಒಳ್ಳೇ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ, ಸಿಪ್ಪಿಸಲ್ ಕಾಫಿ ಕೊಡು.” ಸಿದ್ದನು ಒಳ್ಳೆ ಜಂಬದಿಂದಂದ. “ಎಂಥದೂ ಸಿಪ್ಪಿಸಲ್ ಕಾಫಿ” ಹುಬ್ಬು ಹಣೆಗೇರಿಸಿ, ಮಂಗಳೂರ ರಾಗ ತೆಗೆದು ಅಂದ ಮಾಣಿ.

ಎಲೆಯಡಿಕೆ ತಂಬಾಕದುಗಳನ್ನು ಬಾಯಿರುಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ತುಟಿಗೆ ಎರಡು ಬಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ “ಪಿಚಕ್” ಎಂದು ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉಗುಳಿ “ಅಯ್ಯೂನ ಸ್ಪೇಶಲ್ ಕಾಫಿ ಮಾಣೀ” ಎಂದು ಅವನಿ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಗ ತೆಗೆದು ಅಂದ, ಹೋಟಲಿನ ಯಜಮಾನ. ಸುದೈವದಿಂದ, ಎಲ್ಲ ಉಗುಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತುಷಾರಗಳು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಶುಭ್ರಪಂಚೆಗೆ ಸಿಡಿದು ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ, ಬೆಟ್ಟಕೊಟ್ಟು ಗುರುತನ್ನು ಮಾಡಿದವು.

“ತಮ್ಮೆ ತಿಂಡಿ ಏನ್ನೇಡವೇ” ಯಜಮಾನನಿಂದ.

“ಬರೀ ಕಾಫೀ ಸಾಕು” ನಾನೆಂದೆ.

ಮಾಣಿಯು, ಜೋಕಿಯಿಂದ ಕಪಾಟನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಗಾಜಿನ ಕಪ್ಪೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಹು ಅಡ್ಡತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ, ಕೆಳಗೆ ತಾನುಟ್ಟ ಕೊಳೆ ಪಂಚಿಯಿಂದಲೇ ಆ ಕಪ್ಪನ್ನೊರಿಸಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಫಿಯನ್ನು ನನಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಕಪ್ಪನ್ನು ತುಟಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದೆನು, ಈರುಳ್ಳಿ ಇಂಗಿನ ವಾಸನೆಯು ನಾಶಿಕರಂಧ್ರಕ್ಕೆರಿತು- ಆದರೂ ಉಸುರಾಡದೆ, ನನಗಾದ ಕ್ಷುಧಾಶಾಂತಿಗೆಂತಲೋ “ಕಾಫಿ” ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುವ ಹೆಸರು ಅದಕ್ಕಿರುವದೆಂತಲೋ-ಒಂದು ಗುಟುಕು ಕುಡಿದೆನು. ಜುಲಾಬಾದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಮಿಕ್ಕ

ಕಾಫಿಯನ್ನೆಲ್ಲ, ಚರಂಡಿಗೆ ಸುರುವಿದೆನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧನು, ನಾಲ್ಕು ಇಡ್ಲಿ, ಒಂದು ಸ್ಲೇಟು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಲೋಟ ಕಾಫಿ, ಬಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಗೆಬರಿದ್ದನು. ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಂಬ ಜನರೆಲ್ಲ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರೂ ಆದ ನಂತರವೇ, ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತೆಂದು, ಅವುಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರೂ ಉತ್ತೇಜಕರೂ, ನಮ್ಮಂಥ ಸುಧಾರಕ ಪಂಥದವರೇ ಇದ್ದದರಿಂದ. ನಾನು ಕಾಫಿ ಸಂಬಂಧ ಯಜಮಾನನ ಕಡೆಗೆ ತಕರಾರು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

“ಸ್ಪೀಶಲ್ ಕಾಫಿ ಡಬ್ಬಲ್ ಚಾರ್ಜ್ ಎರಡಾಣೆ-ಇಬ್ಬರದೂ ಸೇರಿ ಆರಾಣೆ” ಎಂದು ಮಾಣಿ ಕೂಗುತ್ತ, ಕಾಸಿಗೋಸ್ಕರ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿದ. ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಕೈಗೆ. ಅವನು ಒಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತರುಣಿಯ ಕೈಲಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಾಕೀ ಚಿಲ್ಲರೇ ತಂದ. ಆ ತರುಣಿಯು, ಸಿದ್ಧನು ಹೇಳಿದ ಬೆಂಗಳೂರ ಅಮ್ಮ ನಿರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಕೈಗಡಿಯಾಳ ನೋಡಿದೆ, ಹನ್ನೆರಡೂವರೇ ಆಗಿತ್ತು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಸಿದ್ಧನನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಗಾಡಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಅವನಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಗಾಡೀ ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದೆ. ಸಾಗಿತು ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಯು. ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉಪಹಾರಗೃಹವನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. “ಲಕ್ಷ್ಮೀವೆಂಕಟೇಶ” ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರವೆಂಬ ಹೆಸರು, ಥಾಳಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ತಿರುಪತೀ ವೆಂಕಟೇಶನು ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ದುಡ್ಡು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೆಂಕಟೇಶನು ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ದುಡ್ಡು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುವನೆಂಬದು ಹೊಳೆಯಿತು.

ನಾಗೊಳ್ಳಿಯಿಂದ, ನಮ್ಮ ವೃಷಭ-ಮಹಿಷ ರಥವು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲು ಯಾವ ತೊಂದರೆಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ, ಸಾವಧಾನದಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ನನಗೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೂಕಡಿಸಿ ತೂಕಡಿಸಿ ಹಾಗೇ ಒರಗಿಕೊಂಡೆನು. ಆ ತಂದ್ರಾ ವಸ್ಥೆ (ಅರೆಬರೆನಿದ್ದೆ) ಯಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೊದಲೇ ಕೇಳಿದ ಉಡಿಸಿ; ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯ--ಕರ್ಣಮಧುರ, ಸಂಗೀತದ

ಇಂಚರವು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನದಿಸತೊಡಗಿತು. ಆನಂದವೇ ಆನಂದ ! ಆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಆ ತಂದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಗೀತ ಸುಖವನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬಂಡಿಯು ಒಗ್ಗಾಲಿಯಾಗಿ ಹೊರಳಿದಾಗ, ತವೆಯೊಂದು ನನ್ನ ಹಣೆಗೆ ತಗಲಿ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯ ಹಾಡುವ ಮುಖವನೇನೂ ಕಾಣದೆ ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧನ ಹಲಿಗೆ ಮೋರೆಯು ಕಂಡಿತು. ಅವನು ಬೇಕಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಕುಗ್ಗಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗಾಡೀ ಹೊಡೆಯುವವರು ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಪದ ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

“ಲೋ ಸಿದ್ಧ, ಸಂಗೀತ ನಡೆಸಿದ್ದೆಯೇನಯ್ಯ” ಎಂದೆ ನಾನು.

“ಉ” ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಖ ತಿರಿಗಿಸಿ “ಹಾಡತಾ ಇದ್ದೆ ಬುದ್ಧಿ” ಸಿದ್ಧನೆಂದ.

“ಯಾವ ಡ್ರಾಮಾದೊಳಗಿಂದು?” ನಾನೆಂದೆ.

“ಚೋರ ಕತೆ ಅನ್ನೊ ನಾಟ್ಯ ಆಡಿದ್ರು ಬುದ್ಧಿ ಭದ್ರಾವತಿ ಯಾಗಿ. ಅದರಾಗಿಂದೊಂದು ಹಾಡನ್ನಂದೆ ಬುದ್ಧಿ” ಸಿದ್ಧನೆಂದ.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ--ನಾಟಕಕಾರರಾದ ಕಾಲಿದಾಸ, ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ ರಿಂದ, ಮೂರ್ತಿರಾಯರು ಬರೆದ “ಆಹುತಿ” ಎಂಬ ಈಚಿನ ನಾಟಕದ ವರೆಗೂ ಎಲ್ಲ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಾನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದವನು; ಈ “ಚೋರಕತೆ” ಯೆಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಓದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಚೋರ ಕತೆ ನಾಟಕವಿರುವದೇನಯ್ಯ?” ನಾನೆಂದೆ.

“ಇಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ, ಬಾಗವತರ ಮದ್ದಿ, ತಾಳ ಬಾರಿಸಿ ಆಡೋ ಬೈಲಾಟ” ಸಿದ್ಧನೆಂದ.

ನಾನು ತಂದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ, ಉಡಪೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯ ಸಂಗೀತವನ್ನು, ಇವನ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳೇನೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ನಾಟಕದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ತೆಗೆದೆ-ಆಶೆಯೇನು ಪೂರೆಯಿಸಲಿಲ್ಲ--ಎಂದು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿರುವಾಗ, ನಮ್ಮ ಬಂಜಿಯ ಒಂದು ಚಕ್ರದ ಕಬ್ಬಿಣದ

ಕಟ್ಟು (Flat iron round the wheel) ಕಳಚಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಸಿದ್ದನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಬಂಡಿಯನ್ನು ತರುಬಿ-

“ಸ್ವಾಮಿ ಗಾಲೀಹಳಿ ಕಳಚ್ಚೊಡಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನು ಬಂಡೀ ಒಳಗೆ ಕುಂದ್ರೋದು ಅಪಾಯ. ಸುಮ್ಮೆ ಕಾಲಿಲೆ ನಡಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಾನಾ, ಇಲ್ಲೇ ಹೊನ್ನೇರಿ ಅಂತಾ ಒಂಧಳ್ಳಿಗಂಟಾ” ಸಿದ್ದನು ಬಹು ಅರ್ಜವ ಸ್ವರದಿಂದ ನುಡಿದನು.

“ಈ ಬೋಳು ಗಾಡೀ ಬೇಡವೆಂದು ನೊದಲೇ ಹೇಳ್ಳಿಲ್ವೆ ನಿನಗೆ!” ನಾನು ಬಹು ಬೇಸರಿಕೆಯಿಂದ ನುಡಿದೆನು.

“ಆಗಲಿ ಬುದ್ದಿ, ಹೊನ್ನೇರಿ ಇಲ್ಲೆ ಅರ್ಧ ಮೇಲಿ ಐತಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕುಲಿಮೆ ಸಾಬಗೆ (ಕಮ್ಮಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮುಸಲ್ಮಾನ) ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹಳೀ ಕುಂದ್ರಸೊದ್ದೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಕಾಲಿಲೆ ನಡಕೊಂಡು ಹೋಗಾನಂತೆ” ಎಂದು ಸಿದ್ದನು ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದ ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ನಾನು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಾರೀ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೆಸರಿ ನಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನೆತ್ತುವದು ಬಹಳ ದುಸ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಸುದೈವಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊನ್ನೇರಿಯವರೆಗೆ ಅರ್ಧ ಮೈಲು ಬರುವ ವರೆಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದ ೭ ಘಂಟೆಯಾಯಿತು. ಕಮ್ಮಾರ ಶಾಲೆಯು. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹಲಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಸಿದ್ದನು ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ವೃಷಭ ಮಹಿಷರ ಕೊರಳು ಹರಿದನು ನಾನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡೆನು.

“ಏನಿ್ರೆ ಸಾಹೇಬರೆ, ನಾನು ಈ ರಾಯರ್ದ ಹೊಕೆದಂಡಿಗಂಟಾ ಬಿಟ್ಟು ಬರ್ದಿನಿ, ಅದೂವರೆಗೆ ಈ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಕುಂದ್ರಿಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ.” ಸಿದ್ದನು ಕಟ್ಟನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸುತ್ತೆಂದನು.

“ಅರೇ! ನಿಮ್ಮು ರಾಯರಾ ಬಿತ್ತು, ಹೊಕೆವಕ್ಕೆ; ನೀನು ನೊನ್ನೆ ಬಿದಿರೆಗೆ ಹೋಗ್ತಾ ಒಂದು ಕಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು - ದುಡ್ಡು ಕೊಡು ನೊದಲು” ಸಾಹೇಬನು ಗದ್ದರಿಸಿದ. ಎದ್ದಿರಾ ರಾಯರೇ ಅಂದರೆ

ನಿಮ್ಮ ಮುಂಡಾಸ ಮೂರು ವೊಳ ಉದ್ದವೇಕೆ? ಎಂದು ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬರುವ ಈ ಸಾಹೇಬನನ್ನು ಕಂಡು ಕೌತುಕವಾಯಿತು ನನಗೆ. ನಾನು ಈ ತುರುಕನ ಯಾವ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಳೆದೊಡುವ ಮಾತೆತ್ತಿದ. ಈ ಒರಟು ಜನರ ಸಹ ವಾಸವೇತಕೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ.

“ಕೊಡತೀವ್ವಿ ಕಣಿಯಾ” ಸಿದ್ದನೆಂದ.

“ಉಂ ವೊ ಸಬ್ ಝೂಟ್, ಪಹಿಲೇ ವೈಸೇ ನಿಕಾಲ”

“ಅಯ್ಯೋ ಮರಾಯಾ, ಖಂಡಿತ ಕೊಡತೀವ್ವಿ ಕಣೋ. ಗಾಡೀ ಎತ್ತು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗತೀವ್ವಿ”

“ಅರೇ! ಆಗೋದಿಲ್ಲಾ ಹೋಗು”

ಸಿದ್ದನು ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೀನವಾಣಿಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ದಯೆಬರಲಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ. ಕಡೆಗೆ ಸಿದ್ದನ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿತು.

“ಸ್ವಾಮೀ” ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಸಿದ್ದನೆಂದ.

“ಎನಯ್ಯ” ನಾನೆಂದೆ.

“ಈ ಸಾಬಿಗೆ ಒಂದೂವರೀ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು” ಸಿದ್ದನೆಂದ.

ಬಹು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ನನಗೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಬಿದಿರೆಯ ವರೆಗೂ, ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಅರು ಆಣೆ, ೧೨೦ ಮೈಲಿನ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾದರೆ- ಬಿದಿರೆಯಿಂದಾ ಹೊನ್ನೇರಿಯ ವರೆಗಿನ ಸೊಟ್ಟಿ ಹತ್ತು ಮೈಲಿನ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಂಬಿಗನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಮಾಮೂಲು, ನಮ್ಮ ಸಿದ್ದನಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಬಹುಮಾನ ಬೇರೆಯೇ ಇದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರವಾಸ

ವಲ್ಲವೇ? ದಾರಿಯಲ್ಲಾದ ಈ ಧನವ್ಯಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ- ನಂಜಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸುದುವಾಗಿ ಉಪಹಾಸ್ಯ (ಚೀಷ್ಟೆ) ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ೧-೮-೦ ಯನ್ನು ಸಿದ್ಧನ ಕೈಗೆತ್ತೆನು. ಅವನು ಹರ್ಷ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕಮ್ಮಾರನಿಗೆ ಆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು, ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಹೇಳಿದನು. ನನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಬಂಡಿಯಿಂದಿಳಿಸಿ ಕೋಣನ ಮೇಲೆ ಹೇರ ಹತ್ತಿದನು.

“ಯಾಕಪ್ಪಾ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲಾ ಕೋಣನ ಮೇಲೆ ಹೇರತೀಯಾ?” ನಾನೆಂದೆ.

“ಇನ್ನು ಹೊಳೆ ದಂಡೆಗಂಟಾ ಪೂರಾ ಕೆಸರಾಗ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನು ತಲೆಮ್ಯಾಗೆ ಹೊತಗೊಂಡು ಹೋಗಾಕಾದೀತೇ ಬುದ್ಧಿ” ಸಿದ್ಧನೆಂದ.

“ಹಾಗಾದರೆ ಎತ್ತಿನ ಮೇಲಾದರೂ ಹೇರಯ್ಯಾ ರವಷ್ಟು ಚುರುಕಾಗಿನಾದರೂ ನಡದೀತು.”

“ಓ? ಬಿಡಿ ಬುದ್ಧಿ, ಒಡ್ಡರ ಗಂಗಪ್ಪನಿಗೆ ರುಪಾಯೀನು ಪುಗಸೆಟ್ಟಿ ಕೊಡಬೇಕಾ?”

“ಸರಿಯಪ್ಪ ! ಅರ್ಧಾ ಹಾದೀಲಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಈ ಕೋಣ ನೆಲಾ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಕಾಲುಕಟ್ಟಿ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಒಡ್ಡರ ಗಂಗಪ್ಪನಿಗೆ ತಲ್ಪಿಸೊ ಹೊತ್ತು ಬಂದೀತು !” ನಾನೆಂದೆ.

“ಇಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ ನಾನಿನ್ನಿ ಜತೆಗೆ, ಹಾಗೇನಾದ್ರೂವೆ ಕೋಣ ನೆಲ ಕಟ್ಟಿದರೆ” ಎಂದು ಸಾಮಾನನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇರಿ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು ಸಿದ್ಧ.

ಹೊನ್ನೇರಿಯಿಂದ ಕಾಲಿನಿಂದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೊರಟೆವು ಊರು ಬಿಟ್ಟು ೨ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಭದ್ರಾನದಿಯಿದೆ. ಆಚೆ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಲಸೂರು. ಹೊನ್ನೇರಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಮೈಲು ಬಂದಿರಬಹುದು, ಕತ್ತಲೆಯಾಯಿತು. ಸಪ್ತಮಿಯ ಚಂದ್ರನು ಪ್ರಕಾಶಿಸಹತ್ತಿದನು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೋಡಗಳು ಕವಿದು ಅವನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ

ಕುಂದು ತರುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾವಾಗಲೂ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪದಲ್ಲಿರುವ ನನಗೆ ದಾರಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರದಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಎಡವುತ್ತು ಮುಗ್ಧರಿಸುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿದ್ಧನಿಗೆ ಖೇದವಾಯಿತು.

“ಸಾವಿ ನಂದೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳಿರಾ?” ಸಿದ್ಧನೆಂದ.

“ಒಂದೇ ಮಾತು ಯಾತಕಯ್ಯ, ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಹೆಳ್ತಾನೇ ಇರು.” ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನಾನು ನುಡಿದೆ.

“ನೀವು ಹೀಗೇನೆ ನಡ್ಕೊಂಡು ಬಂದ್ರೆ ಪೂರಾ ಹೊತ್ತು ಆಗ ತೇತ್ತಿ; ಈ ಕೋಣದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ಕೋಣದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತೋಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಹೆಗಲು ಮೇಲೆನಾದ್ರೂ ಕುಂತಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ದಾರ್ಯಾಗ ಬೀಳೋದೇಕೋದು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿದಾಂಗಾಗ್ತೀ ಬುದ್ದಿ.” ಎಂದು ಬಹಳ ಕರುಣಾವಾಣಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧನೆಂದ.

ವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದುದೂ ಹಾಲನ್ನ, ರೋಗಿ ಬಯಸಿದುದೂ ಹಾಲನ್ನ, ಎಂಬ ಗಾಡೆಯಂತೆ ಸಿದ್ಧನ ಯೋಚನೆಯು ನನಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಕತ್ತಲಾದ್ದರಿಂದ, ಕೋಣನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು ಸರಿಯೆನಿಸಿತು. ಕೋಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಿದ್ಧನ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಅದನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತೆ. ಸಿದ್ಧನು ಕೋಣವನ್ನು ಸಾಗಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅದನ್ನು ಕೈಲಿರುವ ಚಬಕದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು; ಕೋಣವು ತನ್ನ ರಾಡಿಬಾಲದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಂಥ ಸಡಗರದಿಂದ ಶ್ವಶುರ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವ ನನಗೆ ಈಗ್ಗೆ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪತ್ನಿ ಸಮೇತನಾಗಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಮಂಗಲ ವಾದ್ಯದೊಡನೆ ಶ್ವಶುರ ಗೃಹದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ನೆವವು ಆಗದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತ ಭದ್ರೆಯ ತೀರಕೆ ೭|| ಘಂಟೆಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದೆವು. ಆಚೇ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹಲಸೂರ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಮೋಡಗಳು ಚದರಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ಭದ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಕಾಶವು ಬಿದ್ದು, ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲಿನ ಆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸೌಂದರ್ಯವು ನನಗೆ ಆನಂದ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡದಿರಲಿಲ್ಲ. ತೆಂಗು ಅಡಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯೋಪ ಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಹಲಸು ಮಾವು ಮೊದಲಾದ ಫಲಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಕೊಡುವ ಈ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸೌಂದರ್ಯದ ಹಾನಿಗೆ-ಕುರೂಪಕ್ಕೆ-ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಹುಂಬತನವೇ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ತೆಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರಿತು. ಇಂಥ ಜನರಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ರಾಗುವದೂ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದೂ, ಸಮಸ್ತ ಫಲಗಳಿಂದ ಗುಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಈ ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಧರಿಸುವದೂ, ಸಮ್ಭ ತರುಣರ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ದೂತ್ತಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಘಂಟೆಯೆಂಟಾಯ್ತು. ಒಂಬತ್ತಾಯಿತು. ಆಚೇ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಹರಗೋಲನ್ನು ಯಾರೂ ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧನು ನನ್ನನ್ನು ಹರಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ತಿರಿಗಿ ಬಿದಿರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹಾತೊರೆ ಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ನನಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷುಧೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸತೊಡಗಿತು. ಇನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣುವ ಹಲಸೂರು ಸೇರುವದು ಹೇಗೆಂದು ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗ್ನನಾದೆನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಆಚೇ ತೀರದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಇಬ್ಬರು ಹರ ಗೋಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಸಿದ್ಧನು ಹರಗೋಲನ್ನು ನಾವಿರುವ ತೀರಕ್ಕೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರೆಂದು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಕ್ರಮೇಣ ಆ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹರಗೋಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಒಂದು

ಫರ್ಲಾಂಗಿನಷ್ಟು ದೂರ, ದಂಡೆಗುಂಟ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಇಬ್ಬರೂ ಹರಗೋಲನ್ನೇರಿ. ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಗಣಿಯ (ಉದ್ದನ್ನ ಗಳ) ಸಹಾಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡರು. ಐದೆಂದರೆ ಐದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ, ನಾವಿರುವ ದಂಡೆಗೆ ಹರಗೋಲು ತಲುಪಿತು. ಆ ಅಂಬಿಗರ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದೆನು.

“ಚೇ! ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಹಾಳಾಗಾ! ನಿಮಗಂತ ಎಷ್ಟುಲೋ ದಾರೀ ಕಾಯೋದು, ಅಲ್ಲಾ ಕಾಣೋ ಆ ಬೈರಣ್ಣ ಯಾತ್ಯೆ ಬರಲಿಲ್ಲಾ? ಅವನ್ನು ತಾನೇ ಈ ವರ್ಸಾ ಗುತ್ತಿಗಿ?” ಸಿದ್ಧನೆಂದ.

“ಏನು ಕೇಳಿಯಾ ಸಿದ್ಧಣ್ಣ ಆ ಬೈರಣ್ಣನ ಪಾಡನಾ. ಯರಡನೇ ಯವ್ರ ಬಾಯೆ ಮಣ್ಣಾಕೆ, ಈಗ ಮೂರು ವರ್ಷದಿಂದಲೂವೆ ಅವನೇ ತಗಾಂದಿದ್ದಾನೆ ಗುತ್ತಿಗೀನಾ. ಅಂಗಂತ್ನೇ ಸ್ವಾಮಿ ಈಸಲ ಅವನ್ನೂ ಕಾಯಿಲೆ ಕೆಡವಿ, ನೆಲಕಟ್ಟಿಸ್ಯಾವ್ನೆ” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಹೌದು, ಕಣ್ಣೆ ಹೊಳೆ ಅಮಿಲ್ಲಾರತನ, ತನಗೇ ಐಂತಿ ಅಂತ ಪೂರಾ ಜರ್ದಾ ಅವನಿಗೆ. ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮಡುಗನಿಗೆ, ಭದ್ರಾವತೀ ಸಂತೆಗೆ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ್ದೆ ಮಾರೋದ್ಯೆ. ಆ ಕೋತೀ ಮಗನು ಹೊಳೆ ತಡಾಯ್ಸಿದ ಮ್ಯಾಗೆ- ೬ ಬಂಡೆ ಬೆಲ್ಲತಕ್ಕೊಂಡಾ ನನ್ನ ಮಗನ ಕಡಿಸಿಂದಾ”

“ಹೌದು ಸಿದ್ಧಣ್ಣ, ಒಳ್ಳೆ ದೊರೆತನ ಬಂದಾಂಗಿ ಮಾಡತಾವ್ನೆ. ತಮ್ಮೂರೊರ್ನು ನೋಡೋಕಿಲ್ಲ, ಕೇರೋರ್ನು ನೋಡೋಕಿಲ್ಲ. ಇರ್ಲಿ. ನಾವೂ ನೋಡಾನೇ ಒಂದು ಕೈ, ಕೊಡ್ತಿನ್ನೀ ಅವನ್ನೆ.”

“ಚೆ! ಜೊಕಮಾರಾ! ಅವನಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡೋನಾ ಇಂಥಾ ಹೊತ್ಸ್ಯಾಗಿ, ಯಾತ್ಯೆ ಅವನ ಕೆಲಸಗೇಡಿಯಾ”

“ನಮಿಗೂ, ಅಮ್ಮಿಗೂ ಎಷ್ಟು ದ್ವೇಸ ಇದ್ದರೂವೆ-ದೊಡ್ಡೋರ ಮಾತು ಮಿರೊದ್ಯಾದೀತೆ ಸಿದ್ಧಣ್ಣ. ಸಾವುಕಾರು ನಂಜಪ್ಪನೋರು, ಬೆಂಗಳೂರಲಿದ್ದಾ ಯಾರೋ ತಮ್ಮ ನೆಂಟು ಬಂದು ಹಾದೀ ಕಾಯುತ್ತ

ಇವೆ, ಅವರ ಹೊಳೆ ದಾಟಿಸೊಂಡು ಬಾ ತಂತ ಹೇಳಿದ್ರು, ಅಂತಾ ಬಂದೇ ಕಣವೋ. ಪೂರಾ ಹೊತ್ತೂ ನೆರವಾಗೊವ್ರು ಮಾರಾಯ್ತು”

“ಹಾದು ಕಣೋ, ಇವೆ ಸಾಮಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರಲಿದ್ಯಾ ಬಂದಾವೆ, ಪಾಪ ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಉಪವಾಸ. ಭರೀನೆ ಹೊಳೆ ತಡಾಯ್ತು ಅವರ ಮನೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಡು” ಎಂದು, ಕೊಣನ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ, ಸಾಮಾ ನನ್ನೆಲ್ಲ, ಸಿದ್ಧ ಹರಗೋಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟನು.

“ಯಾಕಲಪ್ಪಣ್ಣಿ, ಕೋಣನ ಮೇಲ್ವೇರಿವೆ ಸ್ವಾಮಾನು-ಗಾಡೀಲಿ ಕುಂದ್ರಿಸಿಗೊಂಡು ಬರೋಕಿಲ್ಲವೇ ರಾಯರ್ದು” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಅದೇ ಕಣಿಯಾ” ಸಿದ್ಧನು ಕೈ ಮಾಡಿ “ಕೆಂದರಾಮ, (ಜೊತೆ ಎತ್ತಿನ ಹೆಸರು) ಎಲೈಯ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಕಡಿಗೇ ಒಡ್ಡರ ಗಂಗಳಪ್ಪನ ತಾವು, ನಾಳೇ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ, ವಾಪಸ ಹೊಡಕೊಂಡು ಬತ್ತೀನಿ ಅಂತಾ ಹೇಳಿ ತಂದೆ ಈ ಕೋಣವಾ. ಹೊನ್ನೇರಿಗೆ ಬರೋ ದೊತ್ತಿಗೆ, ಚಕ್ರದ ಹಳೆ ಕಳಚಿಬಿತ್ತು ಅಂತಾ, ಗಾಡೀ ಎತ್ತು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಈ ರಾಯರ್ದು ಕೋಣದ ಮೇಲೆ ಕುಂದ್ರಿಸಿಗೊಂಡು ಬಂದೆ” ಸಿದ್ಧನೆಂದ.

ಅಂಬಿಗರಿಬ್ಬರೂ ನಾನು ಮಹಿಷಾರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳನೇ ನಕ್ಕರು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹುಳ ಕಡಿವಂತೆ ಆಯಿತು. ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಹರಟಿಯಾಡುವ ಸಿದ್ಧನ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪೂರಾ ರೇಗಿದೆನು. ಅಂತೂ, ಸಿದ್ಧನು ಸಾಮಾನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಗೋಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೊರಡಲನುವಾಗ, ಕೈ ಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ೧ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಅವನ ಕೈಗಿಟ್ಟು. ಸಿದ್ಧನು ಮರುಮಾತಾಡದೆ ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಕೋಣವನ್ನೇರಿ, ಬಿದಿರೆಯ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದನು.

ಅಂಬಿಗರು ನನ್ನನ್ನು ಹರಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ನೊದಲಿ ನಂತೇ ಪ್ರವಾಹದ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎರಡು ಫರ್ಲಾಂಗು, ದಂಡೆಗುಂಟ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಹರಗೋಲನ್ನು ಒಂದು ಗಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ,

ತಾವೂ ಹರಗೋಲೇರಿದರು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದೆನು, ಒಂದು ಕಡೆ ಒಬ್ಬ ಅಂಬಿಗ, ಮತ್ತೊಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಂಬಿಗನು ಗಣಿಯನ್ನು, ಕೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆವು. ಹರಗೋಲನ್ನು ಸೆಳವಿಗೆ, ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ.

“ರಾಯರೆ” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಏನಪ್ಪ” ನಾನೆಂದೆ.

“ನಾವು ಯಾರು ಗೊತ್ತೋ? ಸ್ವಾಮಿ” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಅಂಬಿಗರಲ್ಲವೆ?” ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಶಂಕೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂಬಿಗನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನೆಂದೆ.

“ಹೊಳೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ನೀವು, ನಮ್ಮ, ಮಿಂಡರಲ್ಲವೇ?” ಕಣ್ಣು ಮಿಚಿಕೆ, ನಸುನಗುತ್ತ ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಮಿಂಡರಾದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ನಾನೆಂದೆ.

“ಅದಿರಲಿ ಬಿಡಿ” ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸಿ “ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ, ಗಂಟೆಯಷ್ಟಾಗಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆಯಪ್ಪ” ನಾನೆಂದೆ.

“ಸ್ವಾಮಿ ತಮ್ಮ ಕೈಗಡಿಯಾರವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ರವಷ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಸಾಮಿ” ಅಂಬಿಗನು ಕೈ ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ನುಡಿದನು.

“ಬೇಡವಯ್ಯಾ. ಘಡಿಯಾಳ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಹುಟ್ಟು ಹಾಕ ಬೇಕಾದರೆ ಕೆಟ್ಟೋಗಿಬಿಟ್ಟೇತು” ನಾನೆಂದೆ.

“ಓ ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾವೇನು ಕಾಣವೇನು ಕೈಘಡಿಯಾರಾನ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಸಾಮಿ ನೋಡಾಣೇ” ಅಂಬಿಗನು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಅಂದನು. ಇದೆಲ್ಲಿಯ ಪೀಕಲಾಟವೆಂದು ಕೈ ಗಡಿಯಾರ ಬಿಚ್ಚಿ

ಅಂಬಿಗನ ಕೈಗಿತ್ತೆ. ಅವನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಹೊಳೆ ದಾಟಿದರೆ, ವಾಪಸು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ.

“ಸ್ವಾಮಿ ಆ ಹಾಸಿಕೆ ಸುಳ್ಳೇ ಒಳಿಕೆ ಏನೇನೈಂತೆ?” ಉತ್ಸುರತೆಯಿಂದ. ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಯಾಕಪ್ಪ, ಅದರ ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಿನಗೆ!” ನಾನು ಗಾಬರಿಯಿಂದೆಂದೆ.

“ತೆಗಿರಿ ಸಾಮಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಏನೈತೆ ನೋಡಾನಾ” ಗದ್ದರಿಸಿ ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಆಗದು ಕಾಣಯ್ಯಾ, ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿ ತಿರುಗಿ ಕಟ್ಟುವರಾರು?” ನಾನೆಂದೆ

“ತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟೋದೇ ಬೇಕಿಲ್ಲ” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಸೂಟಕೇಶಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿರದ್ದರಿಂದ, ನನ್ನ ಪತ್ನಿಗೋಸ್ಕರ ತೆಗೆದ ಎರಡು ಅರಳೇಪೇಟಿಯ ರೇಶ್ಮಿ ಅಂಚಿನ ಸೀರೆಗಳು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದವು.

“ಸಾಮಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಇದುವರೆಗೂ ಇಂಥ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿಲ್ಲ, ನಾನು ಬಡವ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಅವಳು ಈ ಸೀರೆನಾ ಉಡತಾವೈ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ನನ್ನ ಮಗ, ಜಾವಣ ಬಹಳ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಇವನೆ. ಅವನಿಗೆ ಹೊತಗೊಣ್ಣೋಕೆ ಈ ನೂವೆ (ಕಂಬಳಿ=ರಗ್ಗು) ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ನ್ಯಾಯ ಅಂದರೆ ಸ್ವತಃ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಬೇಕಾದ್ದು. ಕಳ್ಳತನ ದರೋಡೆ ಮಾಡದೆ, ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಬೇಕಾದ್ದು” ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ನಾನೆಂದೆ.

“ನಾವು ದರೋಡೆ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೇ, ಸಾಮಿ, ನಿಮ್ಮ ಪಾದಾ ಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಂ ಹಾಕಿ ಆ ಸೀರೆ ನೂವೆ ನಮಿಗೆ ಕೊಡಿ, ಅಂತಾ ಕೇಳಿಕೊಂತೀವಿ” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಸರಿ, ನಾನೊಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ, ಈ ಹರಗೊಳ್ಳೆಲ್ಲಿ, ಇಂಥಾ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ನೊಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕದ್ದರಿಂದ, ಇಂಥಾ ಭಾರೀ ಬೆಲಿಯ ಸಾಮಾನು ಕೇಳ ತೀರಾ! ನಾಲ್ಕು ಜನರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳೊದ್ದಾ ದೀತೇ?” ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತೀ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಾನೆಂದೆ.

“ಸ್ವಾಮೇರೆ ಇಂತಾ ಗಡಿಯಾರಾ ಕೈಗೆ ಕಟಗೊಣ್ಣೋದು, ನಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ರು ಇಂತಾ ಅಂಚಿನ ಸೀರೆ ಉಡೋದು, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಇಂತಾ ಮಳಿಗಾಲದ ಮಲ್ಲಾಡಿನಾಗೆ ಮೈತುಂಬ ಬೆಚ್ಚಗನೀ ಕಂಬಳೀ ಹೊತಗೊಂಬೋದು, ದೇವರು ನಮ್ಮ ಹಣ್ಯಾಗ, ನಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ರು ಹಣ್ಯಾಗ, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕು ಮಮ್ಮೊಕ್ಕು ಮರಿಮಕ್ಕು ಹಣ್ಯಾಗ ಕೂಡಾ, ಬರೀಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ?” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ದೇವರೇನು, ಮಾಡತಾನಯ್ಯ ಅದಕೆ? ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ತು ಮುಂದಕೆ ಬಂದ್ರೆ, ಒಳ್ಳೆದಾರಿಗೆ ಬರತೀರಾ. ಆವಾಗ, ನಮಿಗಿಂತಲೂ ನೀವು ಸುಖವಾಗಿರ ಬಹುದು” ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಉಪದೇಶಕಸ್ವರದಿಂದ ನಾನೆಂದೆ.

“ಉ! ಬುದ್ಧಿ, ನಿನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಈಗ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗೆ ಬಂದ್ರಿ. ನಂದೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿ! ನಮ್ಮಂಥ ಅಂಬಿಗರು, ಹಳ್ಳಿ ಜನರು, ಹುಂಬ ಒಕ್ಕಲಿಗೇರು ಕಷ್ಟ ಪಡೋದಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಹೆದ್ರೋ ರಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ತು ನಿಮ್ಮಾಂಗೇನೆ ಒಳ್ಳೆ ದಾರ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸುಖ ಪಡಬೇಕಂತ, ನಮಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಐತೆ. ಆದ್ರೆ ನೀವು ಕಷ್ಟ ಪಡೂದು ಸರಿಗಿಲ್ಲೋ, ನಿಮ್ಮದು ತಪ್ಪು ಇಂತಲ್ಲಿ ಆಗ್ತೆ ಕಾಣ್ಯೋ, ಆ ತಪ್ಪು ಇಂತಾ ರೀತೀಲಿ ಸುದಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳೋ ಬೊಡ್ಡಿ ಮಕ್ಕಳಾ” ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಸರಿಯಾದ್ದಾರಿಗೆ ಕರಕಂಡೋಗೂರು ನಿಮ್ಮಂತವು ಒಬ್ಬರು ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ ಬುದ್ಧಿ? ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಕಲ್ತವರೂ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡಿಯೋರೂ, ಬೆಂಗಳೂರ ಬೊಂಬಾ ಯಿಯಂತ ಸಹರಾ ತುಂಬಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿ ಕನಡಾ (Lower Secondary) ಲೊಆರ ಸೆಕಂಡ್ರಿ ಪ್ಯಾಸು ಮಾಡಿ ಬರೋ, ಮೇಸ್ತೆಲ್ಲಾ

ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ, ಓ ನಾ ಮಾ ಸ್ವೇ ಕಲ್ನಿ ಹೊಟ್ಟೆ, ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೊಗ್ತಾರೆ, ಹೊರ್ತು ನಿಮ್ಮಂತಾ ಸುಖಾಕಾಣೊ ದಾರಿಗೆ ಹಚ್ಚೊ ಬುದ್ಧಿ ಅವ್ರಿಗಿನ್ನೊ ಇಲ್ಲಾ. ಇನ್ನು ಮುಂದೂ ಹೀಗೇ ನಡದ್ದೆ ದೇವರು ನಮ್ಮ ಹಣ್ಯಾಗಿ, ಈ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕೋ ದಷ್ಟೆ ಬರ್ದವನೆ, ನಿಮ್ಮಂತೆ ಸುಖಪಡೋದು ಬರದೇಯಿಲ್ಲಾ, ಅಂತಾ ಅನಸ್ತೇತೆ? ಈ ಹಳ್ಳಿ, ಹೊಲ, ಹೋರಿ, ಹರಗೋಲು ಎಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮತಾಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ, ಬರೊದ್ಯಾದೀತೆ ಬುದ್ಧಿ? ಅದ್ಯಂತೇ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಸಾಮೇರು, ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಇಂತಾ ಮಳಿಗಾಲಾ ಗಿನ ಮಲ್ಲಾಡ್ಡಾಗೆ-ಇಂತಾ ರಾತ್ರಿ ಹರಗೋಲ್ಕಾಗೆ- ಸಿಕ್ಕ ಬಿದ್ದೆ ನಿಮ್ಮ ತಾವು ಇರೋ ಈ ಗಡಿಯಾರ, ಈ ಸೀರೆ, ರಗ್ಗು ವಸ್ತು ವಡವೆ ರುಪಾಯಿ ಎಲ್ಲ, ಸೆದಿ ಬಡಿಬೇಕು, ದೇವ್ರು ಹಣೇಲಿ ಬರೀದೇ ಇರೋ ದ್ದೆಲ್ಲಾ ಇಂತಾ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ತೊಟ್ಟು, ವಸ್ತಾವಡವೆ ಇಟ್ಟು, ಸುಖ ಪಡಾಣೆ ಅನಸ್ತೇತೆ ಬುದ್ಧಿ! ಅದಕ್ಕೇ ಈ ತರಕಾರಿ ಬುಟ್ಟಿ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟು, ಬಾಕೀ ಎಲ್ಲಾ ನೂವೆ, ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟೋದ್ರೇ ನಿವಾಗೆ ಆಚೇ ದಂಡೆಗೆ ತಲ್ಪಿಸತ್ತೀವಿ. ಇಲ್ಲೆ ಹೋದ್ರೆ, ನಿಮ್ಮ ನಡುವಿಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿ ಈ ಹೊಳೆ ಪಾಲ್ ಮಾಡಬಿಡತೀವಿ' ಎಂದು ಮುರ್ಮುಭೇದಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಅಂಬಿಗನೆಂದನು.

ನಿಜ ಸ್ವಕಾರವು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ನಾನು ದರೋ ಡೆಖೋರರ ಕೈಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತೇನೆಂಬದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. “ನಿಮ್ಮ ನಡುವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿ ಹೊಳೆಪಾಲು” ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ, ನನ್ನ ಎದೆಯೊಡೆದು ನೀರಾಯ್ತು. ಕೇವಲ ನನ್ನ ಹತ್ತರ ವಿರುವ ಹಣ, ವಸ್ತುಗಳ ಅಪಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಜೀವವನ್ನೇ ತೆಗೆಯುವ ಈ ಕ್ರೂರ ಅಂಬಿಗರ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದೆ.

“ಏನಯ್ಯ, ಈ ರಗ್ಗು, ಸೀರೆ, ಕೈಗಡಿಯಾರ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ರಾಮಾಯಣವೇ? ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಖುಸಿಯಿಂದ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ,

ಮತ್ತೇನು? ಆಚೇ ದಂಡೆಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ತಲ್ಪಿಸಿ. ಇಲ್ಲೆ ಹೊದ್ದೆ, ನೀವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿಸಿ ಕೊಲ್ಲ್ವೊಕಿಂತ ಮೊದ್ಲೆ ನಾನು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಸಾಯ್ತಾ ಇದ್ದೇನಿ” ನಿಸ್ಪ್ರಹವಾಗಿ ನಾನೆಂದೆ.

“ಸಂತೋಸ, ಬುದ್ಧಿ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಂದಾಯ್ತು, ಇನ್ನಾ ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲಾಡದಾಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮುಠಾಳ್ಯಾ, ಕುಡಕರೂ, ಹುಂಬ ಜನ್ರಿಗೇನಾದ್ರೂ ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ ನೀವು” ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಹಾ! ಮತ್ತೇನಯ್ಯಾ ಇದೆ ನನ್ನ ಹತ್ರಾ? ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮೆ ದಾನಾ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೇನಿ, ಜೀವಾ ಒಂದು ಬಾಕಿ ಇದೆ.” ತ್ರಾಸಯುಕ್ತ ಸ್ವರದಿಂದ ನಾನೆಂದೆ.

“ಆ ಜೀವಾನೇ ಬುದ್ಧಿ ಬೇಕಾದ್ರು” ನಸುನಗುತ್ತ ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಹೌದಯ್ಯಾ, ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿ ಹೊಳೇ ಪಾಲ ಮಾಡಿದ್ರೆ, ಮೊಸಳೆ ಮಿಂಚಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತೇನೆ ಹೊರ್ತು, ನಿಮ ಹಳ್ಳಿ ಜನರಿಗೇನು ಹಿತಾ ಇದೆಯಯ್ಯಾ” ನಾನೆಂದೆ.

“ಬುದ್ಧಿ ಹಾಗಲ್ಲ ಕಣೆ, ನೀವು ಜೀವದಿಂದ್ರೂವರೆ, ಈ ಮಠಾಳ ಜನ್ರು, ಈ ವರ್ತು ಮಲ್ಲಾಡಿನ ಜನ್ರು, ಸುದಾರ್ಸೊದೊಂದೇನಾ ದ್ರೂವೆ ಕೆಲಸ-ಉಪಾಯ ಮಾಡತಿವ್ವಿ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಕೈಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕಿ-ದೇವರಾಣೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಸರಿ-ಅದೇ ನಮ್ಮೂ ಬೇಕಾದ್ರು.” ಅಂಬಿ ಗನೆಂದ.

ಆಯಿತು; ನನಗೆ ಸಂಶಯವುಂಟಾಯಿತು. ಇವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಂಬಿಗರೋ, ಖೂನಿ ದರೋಡೆ ಮಾಡುವರೋ, ಅಥವಾ ಈ ಮಲೆ ನಾಡು ಭೂಮಿಯ ಏಕನಿಷ್ಠ ಭಕ್ತರೋ? ಯಾವದೊಂದರ ನೆಲೆ ಯನ್ನೂ ನಾನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯದವನಾದೆನು!

“ಏನಯ್ಯಾ ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಂಬಿಗರೇ” ಅವರಿಗೆ ಎವೆ ಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತ ನಾನೆಂದೆ. “ಅಲ್ಲವೇ, ಮತ್ತೆ ನಾವು ನಿಜವಾ ಗಿಯೂ ಅಂಬಿಗರು” ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

“ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾಡು ನೀವು ನೋಡಿಕೊಂಬೋದು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲಾಡಿನ ವಿಚಾರ ನಿಮಗ್ಯಾತ್ಮೆ? ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ದೇವ ರಾಣೀ ಮಾಡಿ, ಹೊಳೆ ತಡಾಯ್ದು ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಾಂಗೆ ನಡೀದೇ ಹೋದ್ರೆ ನೀವು ಮಾಡೋದಾದ್ರೆ ಏನು” ನಾನೆಂದೆ.

“ಓಹೊ! ಬುದ್ಧಿ ನಾವು ಪಾರಾದ್ವ್ಯಯ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಾದಿ ಬಡದು, ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಪಾಪವೆಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ಆಯ್ತು. ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡತೀವ್ವಿ ಅಂತ ದೇವರಾಣೀಮಾಡಿ- ಕಡೆಗೆ ಆ ದೇವರ್ನೇ ಮರೆತು ಬಡೋ ನಿಮ್ಮಂತ ಜನ್ರಿಗೆ, ಶೀಕ್ಷೆಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಈಗ ದರೋಡೆ ಮಾಡಿದ್ರಿಂದ ಬಂತು” ಬಹು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಆವೇಶಯುಕ್ತಸ್ವರದಿಂದ ಅಂಬಿಗನೆಂದ.

ನಾನು ಬೆಪ್ಪನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆನು. ನಾನು ಯಾವ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೂ, ನನ್ನನ್ನೇ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ತಾನು ಪುಣ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಅಂಬಿಗನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಚ್ಚು ನಾದೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಮಾತಿಗೂ ಬಾಯಿಕಟ್ಟುಮಾಡುವನಿವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಂಬಿಗನೇ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿದನಂತರ ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು. “ನೀನು ಬೈದಿರದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನು ಬೈದಿರಬಹುದು” ಎಂಬ ನೆವದಿಂದ ಕುರಿಯನ್ನು ನುಂಗಿದ ತೋಳನ ಕತೆಯು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಯಾವದಾದರೊಂದು ನೆವದಿಂದ ಕಳ್ಳತನ ದರೋಡೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿರುವ ಅಂಬಿಗರಿವರು, ಎಂದು ನಾನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಭಾವ ನಂಜಪ್ಪನವರನ್ನು ಮನಸೋಕ್ತ ಶಪಿಸಿದೆನು. ನಾನು ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗನಾಗಿದ್ದೆನು, ನಿಶ್ಚಹಾಯನಾಗಿದ್ದೆನು. ಹಲಸೂರು ಕೂಗಳತೆಗಿಂತಲೂ ದೂರವಿದ್ದಿತು. ಆ ನದಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಗೋಲಿನಲ್ಲಿ, ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಮದೂತರಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ಅಂಬಿಗರ ಕೈಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವೆನೆಂಬದು ಯೋಚಿಸಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಬವಳಿಬಂದು ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿ, ಆ ಹರಗೋಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದೆನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ

ನಂತರ ಎಚ್ಚರವಾಗಲು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಭಾರವಾದದ್ದೊಂದು ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿದುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಒಬ್ಬ ಅಂಚಿಗನು ನನ್ನ ಕೈಗಳೆರಡನ್ನೂ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡದಿದ್ದನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಕಾಲುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನು.

“ಬುದ್ಧಿ ಬಾಳಾ ಹೊತ್ತಗಂಟೆ ನೋಡಿದ್ದಿ, ನೀವು ಯಾವ ಮಾತು ಅಡಲಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಹೊಳೆ ದೂಡತೀವಿ, ನಿಮಗಿಷ್ಟಾ ಇರೋ ದೇವರೋ ಹೆಂಡ್ರನ್ನೋ, ಮಕ್ಕಳನ್ನೋ ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನಿಕೊಳ್ಳಿ” ಅಂಚಿಗನು ಬಹು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಂದನು.

ಆ ಹೃದಯದ್ರಾವಕ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಹಾಹಾರಿಹೋದೆನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನನಂತರ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ

“ಅಯ್ಯ ಅಂಚಿಗರೇ, ಈ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮವೇ. ಜೀವ ದಿಂದಿರೋವರೆ ಈ ನಮ್ಮ ಮಲೆನಾಡನ್ನು ದ್ಧಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋ ಸ್ವರ ಅವಿವೇಕ, ಮುಠಾಳ, ಅಶಿಕ್ಷಿತ, ಹಳ್ಳಿ ಜನ್ಮ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೀನೆಂತ ದೇವರಾಣೀನೂ ಮಾಡತೇನಿ. ಈಗಲಾದರೂ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಹಲಸೂರ ತನಕ ತಲ್ಪಿಸಿ” ಎಂದು ಬಹು ದೀನನಾಗಿ ನಾನು ಅಂದು ದೇವರಾಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಅಂಚಿಗರಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಅನಂತರ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹರಗೋಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಚೂರಿಯಿಂದ ಕೊಯ್ದು ಹರಗೋಲನ್ನು ಸೆಳವಿಗೆ (ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ) ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಹರಗೋಲು ತನ್ನ ಮೈಸುತ್ತ ತಿರಗುತ್ತ ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹಲಸೂರು ಧಡಕ್ಕೆ ತಲುಪಿತು.

ತರಕಾರಿ ಬುಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅವರ ವಶಮಾಡಿದೆನು, ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ Wordsworth ನ ಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಕೂಡ. ಆ ಅಂಚಿಗರು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನದಿಯ ಆಚೆ ತೀರದಿಂದ ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಹಲಸೂರು ಈಗ ನಾವು ತಲುಪಿದ ಧಡದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ೧ ಫರ್ಲಾಂಗಿನಷ್ಟು ದೂರವಿದ್ದಿತು. ಹರಗೋಲು ನದಿಯ ಸೆಳವಿಗುಂಟೆ ಹೋಗು

ತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಈ ಅಂತರವುಂಟಾಯಿತು. ಹೊಳೆದಾಟಿ ಪಾರಾದೊಡನೆ ಕೂಗಿಕೊಂಡು, ಬೊಬ್ಬಿ ಹೊಡೆದು ಹಲಸೂರು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಈ ಕಳ್ಳ ಅಂಬಿಗರನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಯು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಸುಮ್ಮನೆ ಹರಗೋಲು ಬಿಟ್ಟು ಧಡಕ್ಕಿಳಿದೆನು.

“ಬುದ್ಧಿ, ಶರಣು ಗುರ್ತೀರಲಿ, ಅಗೋ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಬೆಂಕಿ ಕಾಸತ ಕುಂತಕೊಂಡವ್ರೆ. ಅವನು ಹಲಸೂರ ತಳವಾರ (ಓಲೇಕಾರ) ಅವನಿಗೆ ಜಮೀನುದಾರ ನಂಜಪ್ಪನವರ ಮನೆ ಯಾವುದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ರೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅವರ ಮನೆ ಗಂಟ ಒಯ್ದು ಬಿಡತಾವ್ನೆ. ನಾವು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೀವಿ, ಶರಣು” ಎಂದ ಅಂಬಿಗ. ನಾನು ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಅಂಬಿಗನಾದರೂ ನನ್ನ ಉತ್ತರದ ಹಾದಿಯ ನೋಡದೆ ಪುನಃ ಹರಗೋಲನ್ನು ಸೆಳವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಾನು ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆಚೆ ದಂಡೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಎತ್ತೋ ಮಾಯವಾದರು. ಆಯಿತು ಸಪ್ತಮಿಯ ಚಂದ್ರನು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗಿದ್ದನು. ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತ ಏಳುತ್ತ ಬೆಂಕಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಳವಾರ ನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಬಹು ಪ್ರಯಾಸವಾಯಿತು. ಹಲಸೂರ ಹೊರಗಿರುವ ಮಾರುತೀ ದೇವಾಲಯದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ತಳವಾರನು ಬೆಂಕಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳ ಬೆರಳನ್ನು ಒಂದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಟ್ಟು ತಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೈಗಳನ್ನು ಕಾಸಿ “ಅ ಹಾ ಹಾ”! ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. “ಮಹಾರಾಯನಿಗೆ ಹುರುಕು ಕಜ್ಜಿಯ ಬಾಧೆಯುಂಟಾಗಿದೆ” ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಹೀಗೆ ಅವನು ಬೆಂಕಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ನಾನು ಅವನ ಹಿಂದುಗಡೆ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತೇಯಿರಲಿಲ್ಲ.

“ನೀನು ಯಾರಯ್ಯ?” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಣಿಯಿಂದ ನಾನಂದೆ.

ಆ ತಳವಾರನು ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದು, “ಅ” ಎಂದು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ “ನಾನು ಈಯೂರ ತಳವಾರ” ಎಂದನು.

“ಇಂಥ ಅಪರಾತ್ರೇಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿ ರೋದು?” ನಾನೆಂದೆ.

“ಗಸ್ತು ಹಾಕಿ ಬಂದು ಈಗ ಒಂದು ಚಾ (ಕ್ಷಣ) ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಕಾಸುತ್ತಾ ಕುಂತಿನ್ನಿ” ತಳವಾರನೆಂದ.

“ಅಯ್ಯ ನಿನಗೆ ಜವಾನದಾರ ನಂಜಪ್ಪನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಗೊತ್ತೋ?” ನಾನೆಂದೆ.

“ಓಹೋ! ಗೊತ್ತಿರದೆ ಏನು! ಸ್ವಾಮೀ ನೀವು ಅವನು ಮನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾ?” ತಳವಾರನೆಂದ.

“ಹೌದು ಕಾಣಯ್ಯ, ರವಷ್ಟು ಅವರ ಮನೆ ತೋರಿಸು. ನಾನು ಈ ಊರಿಗೆ ಹೊಸಬ” ನಾನೆಂದೆ.

“ನೀವು ಯಾವೂರ್ಲಿಂದಾ ಬಂದ್ರಿ ಬುದ್ಧಿ” ಎಂದು ಕೈಲಿರುವ ಕೋಲಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ನಿಂತು “ಇಂತಾ ಸರ್ವೋತ್ತಿ ನಾಗಿ (ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ) ನೀವು ಒಬ್ಬೆಯಾ ಬಂದದ್ದು?” ತಳವಾರನು ಪ್ರಚ್ಛೇಮಾಡಿದನು.

“ಅದೆಲ್ಲ ಆ ಮೇಲೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ, ಮೊದಲು ಮನೆ ತೋರಿಸಪ್ಪ. ಜಾಗ್ರತೆ ಹೋಗೋಣು. ನಿನ್ನೆಯಿಂದಾ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹಸಿವಾಗಿದೆ” ತಪ್ಪನಾಗಿ ನಾನೆಂದೆ.

“ಉ! ನಡಿರಿ ಬುದ್ಧಿ ಆಗಾದರೆ” ಎಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಾಂದ್ರ ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು “ಬುದ್ಧಿ, ನನ್ನ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಬಿಸಿ ಹುರಿಗಾಳದೆ. (ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಖಾದ್ಯ) ತಿಂತೀರಾ ಅಪ್ಪಾರಾ ಒಟ್ಟಿ ಹಸದಿದ್ರೆ” ಎಂದು ಅಂಗಿಯ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿರಿಸಿದ ಚಿರಕುಳ್ಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹುರುಕು, ಕಜ್ಜಿಗಳಾದ ಕೈಯಿಂದಲೇ ತಳವಾರನು ಕೊಡಬಂದನು.

“ಬೇಡಪ್ಪ ಅದೆಲ್ಲ, ಜಾಗ್ರತೆ ಕಾಲು ಹಾಕು” ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿ ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಟೆ. ಊರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾದು, ಊರ ಹೊರಗಿರುವ ಒಂದು ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತೆವು.

“ಇದೇ ಸಾಮಿ ಮಂಜಪ್ಪನೋರ ಮನೆ” ತಳವಾರನೆಂದ.

“ರವಷ್ಟು ಕೂಗಿ ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆಹೇಳಪ್ಪ” ನಾನೆಂದೆ.

ತಳವಾರನು ನಂಜಪ್ಪನವರ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕೂಗಿಕೊಂಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನನಂತರ ಅವರ ಮನೆಯ ಆಳು ಒಬ್ಬನು, ನಿದ್ರೆ ಕಣ್ಣು ನೋರಿಸುತ್ತ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು, “ಸ್ವಾಮಿ, ನಂಜಪ್ಪನವರು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ, ತಾವು ಯಾರೆಂ”ದನು.

“ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ, ಅವರ ನೆಂಟರ್ಯಾರೋ ಬಂದಿದಾರೆ, ಅಂತ ಹೇಳಪ್ಪ ಮನೆಯವರಿಗೆ” ನಾನೆಂದೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನನಂತರ. ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ಆಳೊಂದಿಗೆ ಕೈಲಾಂ ದ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಹಲಸೂರಿನಲ್ಲಿಯ, ನಮ್ಮವರ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದೆನು.

ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ನೀರಿನಿಂದ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ಒಳಗೆ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದ ರೊಳಗಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಗಂಗಾಭಾಗೀರಥಿ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಂದಿದ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರು ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ ಅವರಿಗೆ. ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, “ಅಚ್ಚಮ್ಮಾ (ವತ್ಸಲೆಯ ಅಚ್ಚೆಯ ಹೆಸರು), ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ವಾಗಿದೆ. ಬೇಳೆ ಬೇಯೋದು ಕಷ್ಟ. ಹುಳಿ ಅನ್ನ, ಕೆನೆ ಮೊಸರನ್ನ ಮಾಡಿ ಬಿಡಮ್ಮ” ಅಂದರು ಅತ್ತೆಯವರು. “ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದೀರಾ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾಸ ಬಹಳಾಗಿದೆಯೇನು?” ಎಂದು ಉಪಚಾರದ ನುಡಿಯಿಂದ ಅತ್ತೆಯವರೆಂದರು.

ಓಂ ಪ್ರಥಮ, ಎಂದು ನಾನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು, ಅತ್ತೆಯವರಿಗೆ ಹೊಳೆಕೊಳ್ಳೋದು ಸರಿ ಬರಲಿಲ್ಲ.

“ಚನ್ನಾಗಿರೋಣ. ನಂಜಪ್ಪನವರು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ?” ನಾನೆಂದೆ.

“ಇಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಬರೋಕೆ ಅರಸೀ ಕೇರಿಗೆ ಹೋಗಿರಾನೆ. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು” ಅಂದರು ಅತ್ತೆಯವರು.

ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, “ಅಡಿಗೆಯಾಗಿದೆ” ಎಂದು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಸನ್ನೆಯನ್ನಿತ್ತಳು. ಮನೆಯ ಆಳಾದ ಸಿಂಗನಿಗೆ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಕೋಣೆಯ ಕಸಗೂಡಿಸಿ, ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ, ಹಾಸಿಕೆ ಹಾಕಿಡಲು, ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಹೊಟ್ಟೆ ಬಹಳ ಹಸಿದಿದ್ದಿತು. ಹುಳಿ ಅನ್ನ, ಮನೆಯ ಕೆನೆಮೊಸರನ್ನ, ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆ, ಇಷ್ಟೇ ಊಟದ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿತ್ತು ಊಟ. ಊಟದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಬೇಕು ಬೇಡ ಇದರ ಹೊರ್ತು ನಾನು ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಊಟವಾದನಂತರ ಅತ್ತೆಯವರು ತೋರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮಹಡಿಯನ್ನೇರಿ ಹೋದೆನು. ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಯೇನೋ ಬಹಳ ಸಮಾಧಾನಕರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಸಿಮೇ ಅಂಟಿನಿಂದ ಗಾರೇಹಾರೇ ಹಾಕಿದ ನೆಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ಗಾಳಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವ ಕಿಟಕೆಗಳಿದ್ದವು. ಗಿಲಾಯಿ ಮಾಡಿ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂದರ ಪಟಗಳೂ, ಛಾಯ ಚಿತ್ರಗಳೂ ತೂಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಶುಭ್ರ ವಸ್ತ್ರಾಚ್ಛಾದಿತವಾದ ಹಾಸುಗೆಯು, ಲೋಹಪರ್ಯಂಕ (ಪಲ್ಲಂಗ) ದ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೋಣೆಯ ಒಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕುರ್ಚಿಗಳೂ, ಒಂದು ಮಾಟಾದ ಮೇಜೂ, ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಂದೊಡಗೂಡಿದ ಒಂದು ಸೆಲ್ಫು ಇದ್ದಿತು. ಮಲ್ಲಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ ಚನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಸ್ವಲ್ಪ

ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ಚಿಕ್ಕ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ, ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಬಂದು ತಾನು ತಂದ ತಾಂಬೂಲದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟಳು.

ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಚರ್ವಣ ಮಾಡುತ್ತ “ವತ್ಸಲೇ” ನಾನೆಂದೆ.

ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ವತ್ಸಲೆಯು ಸುಮ್ಮನೇ ಇದ್ದಳು.

“ದೇವರು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀ ಇಂದು” ನಾನೆಂದೆ.

“ಏನದು?” ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ ವತ್ಸಲೆಯೆಂದಳು.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ನೀನು ನಿಮ್ಮ ನಂಜಣ್ಣ ಮಾಡಿದ ಆಟ” ತಿರಸ್ಕಾರ ವಾಣಿಯಿಂದ ನಾನೆಂದೆ.

“ಅದೇನು, ಆಟ ಯಾವದು!” ವತ್ಸಲೆಯೆಂದಳು.

“ಹುಡುಗಾಟ! ನನ್ನನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿಸೋ ಆಟ” ಕ್ರುದ್ಧ ನಾಗಿ ನಾನೆಂದೆ.

“ನಿಮ್ಮಾತನ ಅರ್ಥಾ ಆಗೋದಿಲ್ಲ ನಂಗೆ, ನೀರು ಯಾವದು? ಮುಳಗೋರ್ಯಾರು?” ವತ್ಸಲೆಯು ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂದಳು.

“ಆ ಚಂಬಿನಲ್ಲಿರೋ ಭದ್ರಾನದೀ ನೀರು, ಅದನ್ನು ಕುಡಿದೇ ಮುಳಗೋನು ನಾನು!”

“ಅದೆಲ್ಲ ನಾ ಕಾಣೆ! ಹೀಗೆ ಒಗಟ ಹಾಕಿಧಾಂಗಿ ಮಾತೇನು ಚನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ? ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯೋ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಸೈ” ವತ್ಸಲೆಯು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನುಡಿದಳು.

ನಾನು, ಬಿದಿರೆಯಿಂದ ಹಲಸೂರು ತಲ್ಪುವವರೆಗೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ, ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ನುಡಿದೆನು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಬಿಗರು ಮಾಡಿದ ಛಳವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಸುರಿದೆನು. ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕೇ ಅಂಬಿಗರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಂಜಪ್ಪನವರನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನು ದಸರೆಗೆ ಹಲಸೂರಿಗ ಬರಲು ಬಲವಂತಮಾಡಿ ಕಾಗದ ಬರೆದ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ, ಮನ ಸೋಂಕ್ತ ಜರೆದೆನು. ಆಡಬಾರದ ಮಾತೆಲ್ಲ ಆಡಿದೆನು.

ವತ್ಸಲೆಯು ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಧಡಧಡ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಹೋದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಬಳಿಕ, ಮೇಲೆ ಬಂದು ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಲಕ್ಕೋಟಿಯೊಂದನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು

“ಈ ಕವರು ನಿನ್ನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಮಿಗೆ ತಲ್ಪಿತು, ಇದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಬರೆದ ಕಾಗದವು ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬರೆದ ಕಾಗದಾನೇ ವಾಪಸು ಕಳಿಸಿದಿರಿ. ನೀವು ದಸರೆಗೆ ಬರತೀರೆಂಬದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ, ಬರೋದಿಲ್ಲೆಂತಲೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಂಜಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗಿನ್ನು ಕರ ಕೊಂಡು ನಿನ್ನೆ ದಿವ್ಯನೇ ಅರಸಿಕೆರೆಗೆ ಹೋದ” ಎಂದು ಗದ್ದದ ಕಂಠಳಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಭರಿತನಾಗಿ ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ವಿಳಾಸದ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರವು ನನ್ನದೆ ಇದ್ದಿತು. ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಾನು ಬರೆದ ಕವರೇ ಇದು. ಒಳಗಿನ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಅದು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ಬರೆದ ಪತ್ರವೇ ಸರಿ! ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನೋದುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಗರೇಟಿನ ಬೂದಿಯು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒರಿಸಿದ ಕಲೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ವಿಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ನಾನು ಬರೆದ ಕಾಗದವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಘೈಲಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ, ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಬರೆದ ಕವರಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಬರೆದ ಕಾಗದವನ್ನೇ ಇರಿಸಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಭಾಸವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಎಂಥ ಶುಂಭನು, ಎಬ್ಬಂಕನು ನಾನು! ಎಲ್ಲವೂ

ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯ! ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಪತ್ರವೇ ಇಲ್ಲಿ ತಲ್ಪಿರದಿದ್ದರೆ ಬಿದಿರೆಯಲ್ಲಿ ನಂಜಪ್ಪನವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಆ ಹುಂಬ ಸಿದ್ದನಾರು!! ನಂಜಪ್ಪನವರು ಪುಣ್ಯವಂತರೆಂದು ಹಾಡಿ, ಹರಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಮಂಕುಮಾಡಿದ ಆ ಠಕ್ಕ ದರೋಡೆಖೋರ ಅಂಬಿಗರಾರು, ಎಲ್ಲವೂ ಊಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ವತ್ಸಲೆಯು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನಾಲಂಗಿಸಿ ನನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕ ವನ್ನಿರಿಸಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಬಿಸಿ ಕಂಬನಿ ಗಳು ರೋಮರಂಧ್ರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೃದಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಭಯಂಕರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ದಾಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ಯಾವ ಪಾಪ ವನ್ನೂ ಅರಿಯದ ನನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನಿಷ್ಕರ ಮಾತನಾಡಿದೆನಲ್ಲ! ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಸದ್ಗುಣಿ ನಂಜಪ್ಪನವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಜರೆದೆನಲ್ಲ! ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಳಮಳವುಂಟಾಯಿತು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಈ ಬಗೆಯಿಂದಿರಲು ನಿಜವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವುಂಟಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನಾನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ವತ್ಸಲೆಯ ಮುಂಗೂದಲುಗಳನ್ನು ತೀಡಿ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತ “ವತ್ಸಲೆ” ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ನುಡಿದೆ. ವತ್ಸಲೆಯು ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ.

“ಏನೋ ಮಾತಾಡಿದೆ. ಆದೆಲ್ಲ ಮರೆತುಬಿಡೆ” ನಾನು ಬಹು ದೈನ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ ನುಡಿದೆನು.

ವತ್ಸಲೆಯು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. “ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡಲೊಲ್ಲವೇ. ಇನ್ನು ಅತ್ತರೆ ನನ್ನಾಣೆ ಮಾತಾಡು, ನಿನಗೂ ನಂಜಪ್ಪನವರಿಗೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಜರೆದೆ, ಇದೊಂದು ಸಲ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು” ಎಂದು ಅವಳ ಗದ್ದವನ್ನು ಹಿಡಿದೆಂದೆ.

ನಂಜಣ್ಣನಿಗೂ, ನಂಗೂ, ಜರದೈ ನಾನು ರವಷ್ಟಾದರೂ ಅಳೋಲ್ಲಾ, ಕಾಗದ ಬರೆದು ನಿಮ್ಮನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕರಿಸಿ ದಾರೀಲಿ ಯಂಥಾ ಗೋಳಿಗಿಡಿಸಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ ಅಂತ” ಬಹುಮತದಿಂದ ವತ್ಸಲೆ ಅಂದಳು.

“ಅದೆಲ್ಲ ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಹೊದ್ದು ಸಾಮಾನು, ಕೈಗಡಿಯಾರ, ನಿನಗಂತ ತಂದ ಸೀರೆ ಅಷ್ಟೆ ತಾನೆ” ನಾನಂದೆ.

“ಅಲ್ಲವೇ ಮತ್ತೇ, ನಾಳೆ ನಂಜಣ್ಣ ಬರಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರ ಹೇಳಿಬಿಡಬೇಕು. ಆ ಅಂಬಿಗರನ್ನು ಯಾರು, ಆ ಖೋಡಿ ಸಿದ್ಧ ಅಂಬೋನ್ಯರು ಯಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗತ್ತೆ” ವತ್ಸಲೆಯಂದಳು. ಗೋಡೆ ಘಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಢಣ್, ಢಣ್ ಎಂದು ಎರಡು ಘಂಟಿಯಾದ ಶಬ್ದವಾಯಿತು.

“ಅದೆಲ್ಲ ನಂಜಣ್ಣ ಬಂದ್ರೆ ನಾಳೆ ಹೇಳೀಯಂತೆ, ಈಗ ರಾತ್ರಿ ಬಹಳಾಯ್ತು ಮಲಕ್ಕೊ” ನಾನಂದೆ. ವತ್ಸಲೆಯ ಕೈಯು ಧಾಳಾಗಿ ಉರಿಯುವ ದೀಪದ ಏರಿಳಿತದ ತಿರುಪಣಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು ಪ್ರಕಾಶವು ಮಂದವಾಯಿತು.

* * * * *

ಬೆಳಗಿನ ಏಳು ಎಳೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ವತ್ಸಲೆಯು ಯಾವಾಗಲೋ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಚಿಕ್ಕ ವಾಸು ದೇವನು ಇನ್ನೂ ಮಲಗಿದ್ದನು. ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಖ ತಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಭಾವ ಮೈದುನರಾದ ನಂಜಪ್ಪನವರು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು.

“ಏನು! ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದೀರಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆಪಾಯವೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ತಾನೇ! ಮಲ್ಲಾಡು ಚನ್ನಾಗಿದೆಯೇ” ನಂಜಪ್ಪನವರು ಸ್ತುತವದನರಾಗಿ ಅಂದರು.

“O God bless your dirty Malnad” ವಿನೋದವಾಗಿ ಮೈಮುರಿಯುತ್ತ ಆಕಳಿಸುತ್ತ ನಾನಂದೆ.

“ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಬರೋದ್ರೆ ಮೊದ್ದು ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಚನ್ನಾಗುತ್ತಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುವ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಿದಿರೆ

ಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋದ್ದೆ ಒಳ್ಳೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡತಿದ್ದೆ”
ನಂಜಪ್ಪನವರಂದರು.

“ಅನುಕೂಲವೇನೋ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಿಂದ್ಲೇ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋವರೆ” ಅದರೂ ಜೀವದಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ
ತೆಲ್ಪಿದ್ದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾತು. ಹಾಸುಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಧೋತರ
ಸರಿಮಾಡುತ್ತ ನಾನಂದೆ.

“ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ನನಗೆ ನೀವು ಬರೋದು ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.
ಅಚ್ಚಿಮ್ಮ ಬರೆದ ಕಾಗದ ನೀವು ವಾಪಸು ಕಳಿಸಿದ್ದು. ಮೊನ್ನೆ
ತಲುಪಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮಗೆ ರಜಾ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬರೋಕೆ
ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇನೋ ಅಂತ ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ಅರಸಿಕೆರೆಗೆ ಹೊರಟು
ಹೋದೆ” ನಂಜಪ್ಪನವರಿಂದರು.

“ಇರಲಿ ಆ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲ ಆ ಮೇಲೆ ಮಾತಾಡೋಣವಂತೆ”
ನಾನಂದೆ.

ಬಹಿದಿಶೆ, ಮುಖಮಾರ್ಜನ, ದಂತಧಾವನಾನಂತರ ಉಪ
ಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆವು. ಇವರ (ನಂಜಪ್ಪನವರ)
ಮನೆಯ ಉಪಹಾರದ ಮಾದರಿಯೇ ಬೇರೆ. ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರಿ
ನವನು. ಜಿಳಿಗೆ ಉಪಹಾರಕ್ಕೆ ದೋಸೆ, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಇಡ್ಲಿ, ಇದ
ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಆಗಬೇಕು. ಏನು ತಪ್ಪಿದರೂ ಕಾಫಿ
ಯಂತೂ ಇದ್ದೇ ತೀರಬೇಕು. ನಂಜಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅದೆಲ್ಲ ಆಗದು.
ಅವರು ಪುಣೇರಿ ಶಿಸ್ತಿನವರು. ಬೆಳಗಿನ ಉಪಹಾರಕ್ಕೆ ಶಂಕರಪಾಳಿ,
ಅವಲಕ್ಕಿ, ಚಹಾ ನೊದಲಾದವುಗಳು ಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲ ಬೆಂಗಳೂ
ರವರಿಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಉಪಹಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ್ದು, ಇರಲಿ. ಅದರೂ
ನಮ್ಮವರ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಕಾಫಿಯ ಕೊರ
ತೆಯೇನು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಉಪಹಾರ ನಡೆದಾಗ್ಗೆ ಮೊದಲಿನ ದಿನದ
ಪ್ರವಾಸದ ಸ್ವತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದೆನು. ಅಂಬಿಗರು ಮಾಡಿದ
ಮೋಸವನ್ನೆಲ್ಲ ದೂರಿಕೊಂಡೆ, ನಮ್ಮಿಂದ ಕೊಂಚ ದೂರು ಒಂದು

ಕಂಬಕ್ಕೆ ಆತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರು ಸಿದ್ಧನನ್ನೂ ಅಂಬಿಗರನ್ನೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಶಪಿಸಿದರು. ನಂಜಪ್ಪನವರು ಉದಾಸೀನರಾಗಿ,

“ಆದದ್ದೆಲ್ಲ ವಿಚಿತ್ರವೇ, ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಕಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಳ್ಳರು ಯಾವಾಗಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಜಿನ್ನು ಹತ್ತಿದಾರೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ” ಎಂದಂದರು. (ನಂಜಪ್ಪನವರು)

“ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೇನಾದರೂ ಈ ತಕರಾರು ಹೇಳಿಕೊಂಡ್ಲೆ?” ನಾನಂದೆ.

“ಆಗಲಿ ನೋಡೋಣ, ರಾಮು (ರಾಮಸ್ವಾಮಿ) ಶಿವಮೊಗ್ಗಿ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬರಬಹುದು. ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಮಾಡೋದ್ದೆಲ್ಲ ಮಾಡೋಣ” ನಂಜಪ್ಪನವರೆಂದರು.

ನಮ್ಮ ಮಾತು ನಡೆದಿರುವಾಗ್ಗೆ ಚಿಕ್ಕ ವಾಸುದೇವನು ನನಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಾಫಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೋ ಗುಟಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ನನಗಮೆ ಗೊತ್ತಾಗಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲೆಂದು ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಚಹದ ಸವಿ ಹೇಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಇಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಉಪಹಾರಾನಂತರ ನಂಜಪ್ಪನವರು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋದಿವು. ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ತರಕಾರಿ, ಎಲೆಬಳ್ಳಿ, ಹಣ್ಣುಹಂಪಲಗಳ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಆ ಉಪವನದ ವಿಹಾರವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಂಗ್ಗೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ನನಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಂಥ ಶಹರದಲ್ಲಿರೋದಕ್ಕಿಂತ ಈ ಹಳ್ಳಿಲಿರೋದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ” ನಂಜಪ್ಪನವರೆಂದರು.

“ಅದೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯೇ! ಈ ಮಾದ್ರಿ ತೋಟದಲ್ಲಿರೋ ಬಂಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಮನೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತೆ” ನಾನೆಂದೆ

“ಮಾಡಿಕೊಂಡ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಣ್ರಿ” ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು, ಕೊಂಡು “ನಮ್ಮಂಥವು ಒಬ್ಬರು ಇಬ್ಬರು ಹಳ್ಳಿಲಿ ಇದ್ರೆ ಮಿಕ್ಕಾದ ಜನ್ರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಅನುಕರಣಮಾಡಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡ್ರೂ ಸುಧಾರಿ ಸಬಹುದು.”

“ಆದರೂ ಸರಿಯೆ. ಆದರೂ ಶಹರದಲ್ಲಿರೋ ಒಂದೊಂದು ಸೌಕರ್ಯಾನು ಹಳ್ಳಿಲಿ ಎರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಕೊಂಬೋದು ಕಷ್ಟ” ನಾನಂದೆ.

“ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು ಮತ್ತೆ, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಾ ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿವಾಸದ ಅಭ್ಯಾಸ ಅಸರಿಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಆದ್ರೆ ನಾವೂ ನೀವೂ ಮೊದಲು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಲ್ಲವೇ?” ನಂಜಪ್ಪನವರಂದರು.

ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುವದರಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮಧ್ಯಾನ್ನೂ ಟದ ಹೊತ್ತಾಗಿದ್ದಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯಿಂದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬಂದಿರು ವರೆಂದು ಒಬ್ಬ ಆಳು ನಮಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಮನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದೆವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದೆವು. ಅಂದು ಮಹಾನವಮಿ (ಆಯುಧ ನವಮಿ)ಯಾದ್ದರಿಂದ ಜಮೀನು ಸಾಗುವಳಿಯ ಗಳೇದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮನೆಯ ಆಳುಹೋಳುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಂದು ಕರಿಗಡಬು, ಬೊಂಡಾ, ಪಾಯಸ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. “ಇಂದು ಧನೆಯರ ಮನೆಯ ಊಟ” ನಗುತ್ತ ಕಲೆಯುತ್ತ ಊಟಮಾಡುವ ಆ ಬಡ ರೈತರನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಊಟವಾದ ಬಳಿಕ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂಬೂಲ ಚರ್ವಣಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ನಾನು ನಂಜಪ್ಪ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರ ಹೊರ್ತು ಮತ್ಯಾರೂ ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಮೊನ್ನೆ ನೀವು ಬೆಂಗಳೂರು ಬಿಟ್ಟುಗಿನಿಂದ ಮನೆ ತೆಲೋ ವರೆಗೂ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲ ಒಂದೂ ಬಿಡದ್ದಾಂಗಿ ಹೇಳಿ” ರಾಮ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತ ವಾಣಿಯಿಂದ ಅಂದರು. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಗುಪ್ತ ಪೋಲೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹುದ್ದೆದಾರರಲ್ಲವೇ ಅವರು, ನಾನು ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಚಾ. ಚೂ, ಬಿಡದಂತೆ ಹೇಳಿದೆನು.

“ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಿರೂರದ ವರೆಗೆ ನಿಮಗೆಯೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಯಾಗಲಿಲ್ಲವೇ” ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರಂದರು.

“ಆಗಿತ್ತು, ನಡುನಡುವೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು”

“ಬಿರೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನು ತೆಗೆದು, ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಗೆ ಬರುವ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ, ಯಾರಾದರು ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೋ”

“ಹೌದು ಮಾಡಿದ್ದೆ.”

“ಅವನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿರಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿರಿ? ಎಂದೇನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನೋ?”

“ಹೌದು ಯಾವೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದು ಬಿದಿರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

“ಬಿದಿರೇ ಸ್ವೇಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದಿರಿ?”

“ಸುಮಾರು, ಆರೂವರೆ ಗಂಟೆಯಿಂದ, ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ”

“ಸಿದ್ಧ ನ, ಸಂಬಂಧ ನಿಮಗಾವ ಸಂಶಯವೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇಲ್ಲ”

“ನಾಗೊಳ್ಳು ಉಪಹಾರಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಕೂಡಿದ್ದೆ? ಯಾರ ಜೊತೆಗಾದರೂ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆ ನಡಿಸಿದ್ದನೇನು?”

“ಇಲ್ಲ, ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಕೂಡಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಹೊನ್ನೆಯರಿಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಾರ ತುರುಕನೇನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನೇನು?”

“ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನೇನೂ” ಆದರೂ ಸಿದ್ಧನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವೆಂದು “ನಿಮ್ಮ ರಾಯರ್ ಹೊಳ್ಳಾಗ ಬಿತ್ತು” ಎಂದು ನುಡಿದ.

“Ah! there you are! ಇಲ್ಲಿಯೇನೋ ಗೂಢವಿದೆ, ಇರಲಿ ಸಿದ್ಧನು ನಿಮಗೆ ಹೊಳೆ ದಂಡೆಗೆ, ಬಿಟ್ಟುನಂತರ, ಎಷ್ಟೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅಂಬಿಗರು ಬಂದದ್ದು?”

“ಸುಮಾರು, ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ. ಅಂದರೆ ಒಂಬತ್ತೂವರೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ”

ನೀವು ಹರಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುವ ವರೆಗೂ ಸಿದ್ಧನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನೇ?”

“ಹೌದು”

“ಅಂಬಿಗರಿಬ್ಬರೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇ?”

“ಇಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನು ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಮೋರೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅವನು ಯಾವ ಮಾತೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ.”

“ನೀವು ಆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಅಂಬಿಗನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದೆ”

“ಆಗದು ಅವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಅಂಬಿಗನು ದೇವರಾಣೆ ಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿದ, ಮಾತಿಗೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸಂಶಯವೇನಾದರೂ ಉಂಟಾಯಿತೇ?”

“ಹೌದು ಪ್ರಬಲ ಸಂಶಯವುಂಟಾಯಿತು. ಕಳ್ಳರೂ ದರೋಡೆ ಖೋರರಾದರೂ, ಅವರಲ್ಲಿರುವ, ಮಲ್ಲಾಡು ಭೂಮಿಯ ಪ್ರೀತಿಯೂ ನನಗೆ ದಂಗು ಬಿಡಿಸಿತು. ಅವರಿಗೆ—”

“ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಂಬಿಗರೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಸಂಶಯಕ್ಕೂ, ಅಸ್ವದವಾಗದಂತೆ, “ಹೌದು ನಾವು ಅಂಬಿಗರೆಂದರು.”

“ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ತರಕಾರಿ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೀವು ಜೊತೆಗೆ ಮನೆಯ ವರೆಗೂ ತಂದಿರಾ?”

“ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನು ಕಳಕೊಂಡು, ಜೀವದಿಂದಿಳಿದರೆ ಸಾಕೆ ನಿಸಿತ್ತು, ಆದ್ದರಿಂದ ತರಕಾರಿ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾವಿಳಿದ ಜಾಗಾದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ”

“ದರೋಡೆಬೋರರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವರಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ, ಮಲ್ಲಾಡಿನ ಉದ್ದಾರ ಕ್ಷೋಸ್ಕರ ಹೆಣಗುವದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇನು”

“ಹೌದು ಅವರು ಸಿಗಲಿ, ಸಿಗದಿರಲಿ, ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ನಡೆಯುವದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು, ತನು, ಮನ, ಧನಗಳಿಂದ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು, ನನಗೀಗ ಒಂದು ತರದ ಆಶೆಯುಂಟಾಗಿದೆ.”

ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು, ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ, “ಸರಿ! ಎಲ್ಲ ಕಂಡು ಬಂತು, ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರಿ. ಇವತ್ತು ನವಮಿ ನಾಳೆ ವಿಜಯಾದಶಮಿ, ನಾಡಿದ್ದು, ಏಕಾದಶೀ ಸಾಯಂಕಾಲ ದೊಳಗಾಗಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ದರೋಡೆಬೋರರಿಗೆ ಸೂತ್ರ ಧಾರ (ಮುಖ್ಯಸ್ಥ, ಚಾಲಕ) ನೊಬ್ಬನಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾಡಿದು ಸಾಯಂಕಾಲದೊಳಗಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಸಾಮಾನು ಸಹಿತ, ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುತ್ತೇನೆ” ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ವರದಿಂದೆಂದರು. ನನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ತೋರಿತು.

ನಾನೆಷ್ಟೋ ಪತ್ತೆದಾರಿ ಕತೆಗಳನ್ನೊದ್ದಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ, ಮೂರೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಆದ ಪ್ರಕರಣದ ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವ, ಕತೆಯೊಂದನ್ನೂ ಓದಿರಲಿಲ್ಲ.

× × × × × ×

ವಿಜಯಾದಶಮಿಯ ಮಾರನೇ ದಿನ, ನಾನು ನಂಜಪ್ಪನವರು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಇಸ್ಪೀಟಿನ ಆಟವಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತು

ಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರಿಬ್ಬರು, ನಮ್ಮ ಆಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಾತಿನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದಾಗೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಏನೋ ಸಂಶಯ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಏನೂ ಮಾತಾಡದೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಇಂದು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು, ನನಗೆ ವಚನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ, ಸಾಮಾನು ಸಹಿತವಾಗಿ ದರೋಡೆಪೊರರನ್ನು, ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುವ ವೇಳೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಆಟದ ಭರದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಐದು, ಆರು, ಏಳು ಕೂಡ ಆಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ ಮಳೆ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಹೊತ್ತು ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಲಕ್ಷವು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರ ಆಗಮನದ ಕಡೆಗೆ ಇದ್ದಿತು. ಬೇಸರವಾದ್ದರಿಂದ ಇಸ್ಪೀಟಿನ ಆಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹರಟೆಹೊಡೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬಂದರು. ಅವರು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದು ತಪ್ಪಡಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಮೊಗದ ಮೇಲೆ ಕೃತಕಾರ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಂತೋಷವು ಹೊರ ಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು. “ಭಾವನವರೇ ನಾನು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವೂ ಮುಗಿಯಿತು.” ಮೈಮೇಲಿನ ಮಳೆಗವಚವನ್ನು Raincoat ತೆಗೆಯುತ್ತ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರೆಂದರು.

“ಅಲ್ಲವೇ! ಸಾಮಾನು ಸಹಿತ ಕಳ್ಳರು ಸಿಕ್ಕರೆ” ನಾನು ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನುಡಿದೆನು.

“ಏನೂ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ”ವೆಂದು ಕವಚದ ಜೇಬಿನಿಂದ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತ “ಇದು ನಿಮ್ಮ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯ Wordsworth ಕಾವ್ಯಗ್ರಂಥವಲ್ಲವೇ?” ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರೇಂದರು.

“ಬೇಷ್! ಸಾಮಾನೆಲ್ಲ ತಂದಿರುವಿರಲ್ಲ ಕಳ್ಳರೇನು ಲಾಕಪ್ಪಿ ನಲ್ಲಿರುವರೇ?” ನಾನಂದೆ.

“ಕಳ್ಳರೂ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಸೂತ್ರಧಾರನೂ ಒಂದೇ ಸಲ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದರು.” ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರೆಂದರು.

“ಅವರನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾದೀತೇ” ನಾನಂದೆ.

“ಆದರೆ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ದೇವರಾಣಿ ತೊಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ವಚನಬದ್ಧತೆಯು ಮತ್ತುಷ್ಟು ದೃಢವಾಗುವದೆಂಬದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿರಿ.” ಗಂಭೀರವಾಗಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರೆಂದರು.

“ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂಬದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಮೊನ್ನೆಯೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ಆ ಕಳ್ಳರು ಎಲ್ಲಿರುವರೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.” ನಾನು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿ ನುಡಿದೆ.

“ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇವರೇ ಎಂದು” ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರೂ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಇಸ್ಪೇಟನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ನನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟರು. ನಾನೂ ನಂಜಪ್ಪನವರೂ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟೆವು.

* * * * *

ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ಯಾವದೋ ಒಂದು ತಮ್ಮ ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಬ್ಬರು ಸಹಾಯಕರೊಡನೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ನನಗೆ ದಸರಿಯ ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಲಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಲಿಷ್ಟವಿಲ್ಲೆಂಬದನ್ನೂ ಅದಕ್ಕಿರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಭಗಿನಿ (ವತ್ಸಲಿ)ಯ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ದಸರಿಗೆ ಹೆಲಸೂರಿಗೆ ಬರಲು ಬಲವಂತ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನಿರುವ ಹಾಯಗ್ರಾಂಡಿನಲ್ಲಿಯ ಬಂಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ಆರೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ನಾನಾದರೂ ಅದೇ ದಿವಸ ಹೆಲಸೂರಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನೂ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಆಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವೇಶನ್ನಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ೬ ಗಂಟೆಯಿಂದ ೭|| ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಅದೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ “ಅಲಂ ಆರ್” ಎಂಬ ಮಾತನಾಡುವ ಚಲಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ

ರೈಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಐದು ಮುಕ್ಯಾಲು ಗಂಟೆಗೆ ಶಾಮನಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಹೇಳಿ ಬಂಗ್ಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದೆನು.

ನಾನು ಹೋದನಂತರ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ನಮ್ಮ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಶಾಮನಿಂದ ನಾನು ಹಲಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆನೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದರು. ಪುಣೆಯ ಮೇಲುಗಾಡಿಯು ಹೊರಡಲು ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಿತು. ಅವರಾದರೂ ಅದೇ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದೂ ನಾನೂ ಅವರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿಯೇ ರೈಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದೂ ಬರೆವೋದುವ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನನ್ನ ಬರುವಿಕೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಮಿವು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಂಚೆಯೋತಿಯ ಫೈಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಿರುವ, ನಾನು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ತಾರೀಖು, ಬಿದಿರೆಗೆ ತಲ್ಪಬಹುದಾದ ವೇಳೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಲಸೂರಿಗೆ ಬರಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ತಕ್ಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ, ಆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು, ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ಓದಿಕೊಂಡರು. “ಓಹೋ! ಭಾವನವರು ಕಾಗದವನ್ನು ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹಾಕುವದರ ಬದಲಾಗಿ ಮರೆತು ಫೈಲಿಗೆ ಸಿಗಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.” ಎಂದು ಈ ನನ್ನ ಎಬ್ಬಂಕತನದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಹುಟ್ಟಿತು ಅವರಿಗೆ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಅವರು ಗುಪ್ತವೋಲಿಸಿನಲ್ಲಿ ನುರಿತವರವರು. ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸತ್ವವು ವತ್ಸಲೆಗೆ ತಲುಪದ್ದರಿಂದ ಹಲಸೂರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬಿದಿರೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಯಾರೂ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ಆಗಲೇ ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ “ಮಳೆಗಾಲದ ಮಲೆನಾಡಿನ” ವಿಷಯದ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಸುಸ

ಮಯವೆಂದುಕೊಂಡರು. ಮಲೆನಾಡಿನ ದುರ್ದಸೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಹುಂಬ ಜನರ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೃದಯಂಗ ಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇದು ತಕ್ಕ ಸಮಯವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು.

ನಾನು ಸಿನೇಮಾ ನೋಡಿದನಂತರ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ಪೇಶನ್ನಿನ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದೆನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ಎಂಟೂವರೆ ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ನನ್ನ ಹಾದೀ ನೋಡಿ ಬಾರದಿರಲು ಶಾಮನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ನಾನು ಹಲಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವದು ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮಿಬ್ಬರು ಸಹಾಯಕರೊಡನೆ ಸ್ಪೇಶನ್ನಿಗೆ ಬಂದರು. ನಾನು City Booking Officeನಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಪಟ್ಟ ತೆಗೆವದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನು ಸಹಿತವಾಗಿ ಬಂದು ಅನುಕೂಲ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆನು. ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಹುಡು ಕುತ್ತ ಬಂದ: ನಾನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವೆನೆಂಬದನ್ನು ಮನ ಗಂಡು ಅವರೂ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಹಾಯಕರೂ ಅದೇ ಮೇಲಗಾ ಡಿಯ ಬೇರೊಂದು ಕ್ಯಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ವಾಚಕರೇ! ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೇ ಗಾಡಿಯೊಡೆಯನ ಸಿದ್ಧ, ಕಮ್ಮಾರ ತುರುಕ, ಹೊಳೆದಾಟಿಸುವ ಅಂಬಿಗನ ವೇಷಧಾರಣಮಾಡಿದ್ದರು. ಕಮ್ಮಾರ ತುರುಕನ ವೇಷಧಾರಣಮಾಡಿದವರೇ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು. ಅವರೇ ಮುಂದೆ ಮೌನವ್ರತಸ್ಥ ಎರಡನೇ ಅಂಬಿಗನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು.

ನನ್ನನ್ನು ಠಕ್ಕಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಜರಗಿವುದುಬೇಕೆಂಬದನ್ನು, ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಿರೂ ರವರೆಗಿನ ಪ್ರವಾಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಲೊಬ್ಬರು, ಬೀರೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಯವನಾಗಿ ನನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳ ನ್ನಲ್ಲ; ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಗೆ ಹೋಗುವ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು. ಅವನೇ ಮುಂದೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ಬಿದಿರೆ ಸ್ಪೇಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಫೈಲಿ ನಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದ ಪತ್ರವನ್ನು, ರದ್ದುಪಡಿಸಿ, ನಾನು ಬೇರೊಂದು ಕಾಗದ ವನ್ನು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹಲಸೂ

ರಿಂದ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು, ಬಿದಿರೆ ಸ್ಪೇಶನ್ನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬರುವ ಸಂಭವವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಸುಮಾರು, ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ, ಹಾದಿಯ ನೋಡಿ ಹತ್ತುವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಕೋಣ ಎತ್ತು ಹೊಡೆದ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಧೂತರು ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರು. ಇದೆಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರವು ನಂಜಪ್ಪನವರಿಗೂ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ವತ್ಸಲೆಗೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಹಸ್ತ ಲಾಘವ ಮಾಡಿದೆನು. “ಆದದ್ದೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿತು. ಸ್ತವಾಸದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ” ಉಲ್ಲಾಸ ದಿಂದ ನಾನಂದೆ.

“ಜ್ಞಾನತಪ್ಪುವವರೆಗೂ ತಮಾಷೆಮಾಡುವದು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ” ನಂಜಪ್ಪನವರೊಂದರು.

“ಖೋಡಿ ಈ ರಾಮಸ್ವಾಮೀ ತಮಾಷೆ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಮದ್ದೆ ಇಲ್ಲ.” ನಮ್ಮತ್ತೆಯವರೆಂದರು.

“ಜನ್ಮಳಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಳಸೋದು ಏನು ಚನ್ನಾಗಿತ್ತೋ? ನಾಕಾಣೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ” ಎಂದು ಮಹಡಿಯ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತರ ನಮ್ಮ ಮಾತುಕತೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವತ್ಸಲೆಯು ಏರುಗಟ್ಟಿದಳು.

ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭೋಜನ ವಾಯಿತು. ಭೋಜನಾಂತರ ಸಿದ್ಧನ ವೇಷ ಧರಿಸಿದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಮಿತ್ರರು ಬೋಳುಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ತಂದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗೆ ಕೇಳಿದ “ಅಡಿಸಿದಳಶೋದೆ” ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯ ಸಂಗೀ ತವನ್ನು ಬಹಳ ಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡಿದರು.

ರಾಜಹಂಸ.

ನಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ

ಧಾರವಾಡ ಪೇಟೆಯ ಧಾರಣೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಶಿಯವರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಾರದ ಭವಿಷ್ಯ. ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲತನದ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಗಳು, ನಾಟ್ಯರಂಗ ಸಮಾಚಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಷಯಕ ಬರೆಹಗಳು, ಕ್ರಮ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವಿಷಯ ವಿವೇಚನೆಗಳ ತಪ್ಪದೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸುದ್ದಿಗಳು, ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಮಹತ್ವದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾರ್ತೆಗಳು ಇತರ ಅದ್ಭುತ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಸಮಾಚಾರ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜಹಂಸವು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವುದು. ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಶೇಷಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನವೀನವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ಸುಲಭ ದರದಿಂದ ಕೊಡುವೆವು.

ಚಂದಾ ದರಗಳು

	ನಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ	ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ.
೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	₹ ರೂ.	₹ ರೂ.
೬ ತಿಂಗಳಿಗೆ	₹ ರೂ.	₹ ರೂ.
೩ ತಿಂಗಳಿಗೆ	₹ ರೂ.	₹ ರೂ.
೧ ತಿಂಗಳಿಗೆ	₹ ರೂ.	₹ ಆಣೆ
ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆ	ಒಂದೇ ಬಿಲ್ಲಿ	ಒಂದೇ ಆಣೆ

ಜಾಹೀರಾತಿನ ದರಗಳನ್ನು ನೋದಲಿನ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಮಾಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜಹಂಸದಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಲಾಭಪಡೆಯಲು ಒಳ್ಳೇ ಸುಸಂಧಿ.

ರಾಜಹಂಸ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಧಾರವಾಡ.

ತುಸು ಹಣದಲ್ಲಿ ರಸಸಾಹಿತ್ಯ! ಅಲ್ಲದೆ ಅಲಭ್ಯನಾದ ಲಾಭ!!
 ೧೯೩೪ ನೆಯ ಜನವರಿಯ ನೊದಲಲ್ಲಿ ಹೊರಡಲಿರುವ

ರಾಜಹಂಸ ವಿಶೇಷಸಂಚಿಕೆ.

ವಾಚಕರಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ.

ಈ ವರ್ಷದ ನಮ್ಮ ವಿಶೇಷಸಂಚಿಕೆಯು ವಿಶೇಷ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಟಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಹೊರಡುವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಲನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ. ಅಲೂರ ವೆಂಕಟರಾಯರ, ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ. ಕೇಸರಿ ಮಹಾದೇವಪ್ಪನವರ, ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಪಡೆದ ಆನಂದಕಂದರ, ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಬೆಳಗಾವಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ— ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗಣ್ಯಸಾಹಿತಿಗಳ ಬರಹಗಳು ಬರಲಿವೆ.

ಮನೆಗೆ ಹಣವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಅಂಕಿಗಳು
 (Lucky Numbers)

ವಿಶೇಷಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮಾಂಕಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕುಪ್ಪನಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತವೆ ಕೆಲವೊಂದು ಅಂಕಿಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಯ ಬಹುಮಾನವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದು ಆ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟವಾದಂದಿನಿಂದ ಕೆಲವೊಂದು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವೆವು. ಆ ಅಂಕಿಗಳೇ, ಆ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವು.

ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಸುದೈವಿಗಳಿಗೆ ಅಮೌಲ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲದೆ, ಮೇಲೆ ಬಹುಮಾನ.

**ಈ. ಎಸ್. ಬೇಬಾಳ ಅಲಿಶ್ಯಾ ಕಾದ್ರಿ ಸರಗಿರೋ ಬಾನನಾ
ಮುನಜಿಮ, ಜಾಫರ, ರಮಲ, ಜೋತಿಷ್ಯ, ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕ
ಮತ್ತು ಮುಖಸಾಮುದ್ರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು**

ಗಣೇಶಪೇಟೆ ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ

ಇಲಾಖಾ ಮುಂಬಯಿ

ನಿಮಗೆ ತ್ರಾಸವಾಗಿದೆಯೋ? ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ನಶೀಬದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡಿರಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿರಿ. ಅಂದರೆ ನಾವು ನಿಮಗೆ ನಮ ದೈವೀ ರಮಲ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯ ಯಶೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು. ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ತ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಾವು ರೂಂ ಮಾಡುವೆವು ಮತ್ತು ಅದರ ಯೋಗದಿಂದ ಯಾವ ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಿಂದ ಯಶವು ದೊರೆಯುವದು. ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದರಗಳನ್ನು ಸಮಕ್ಷವ ಆಗರ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ತಿಳಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಏನಂದ್ರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ವ್ಯಾಳ್ಯ ಬರೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ೧ ರಿಂದ ೧೦೦ ರ ವರೆಗಿನ ಅಂಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ದಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಶಕ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಕುಂಡಲಿಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕಳಿಸಬೇಕು.

ಸಾವಿರಾರು ಸರ್ವಿಫಿಕೇಟುಗಳ ವೈಕಿ ಇದೊಂದು

ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ

ಮಿ. ಎ ಎಸ್. ಬೇಬಾಳ ಅಲಿಶ್ಯಾ ಕಾದ್ರಿ ಸಾಕೀನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಇವರದು ಪರಿಚಯ ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ

ರಮಲ, ಜೋತಿಷ್ಯ, ಹಸ್ತಪರಿಕ್ಷೆ ವಗೈರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಖಾತ್ರಿಯಾಗುವದು.

ಸಹಿ— ಚಂದಾವರಕರ,

ಇನ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಆಫ್ ಪೋಲೀಸ ಧಾರವಾಡ

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸುರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಧಾರವಾಡ.

ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಂಪನಿಗಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುವರೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಗೆ ಇದೆ.

ವಿಮೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಏಜೆಂಟರು ಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತು ಬಂದಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಸವರಿಗೆ ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳುವೆವು.

ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ರಹಿತವಾದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದ 'ರುಪೀ ಸಾಲಿಸಿಯ' ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೆ. ಎಲ್ ಹುಯಿಲಗೋಳ ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ.
ಸೆಕ್ರೆಟರಿ

ಕನ್ನಡಿಗರೇ

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಮೂಲೆಮೂಲೆಯ ಸುದ್ದಿಗಳೂ ನುರಿತ ಬರೆಹಗಾರರ ಬರೆಹಗಳೂ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಓದಲು ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ದೈನಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ರಾಜಹಂಸವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಓದಿರಿ.

ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರೇ

ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು, ನಿಮ್ಮ ಮಾಲಿನ ಕೀರ್ತಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಉತ್ಕಟ ಮನೀಷೆಯಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುವ ದೈನಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ರಾಜಹಂಸದಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರಾತು ಕೊಡಿರಿ. ದರ ತೀರ ಸುಲಭ.

